



Jaarverslag 2016

Personalia

Raad van Commissarissen

W.H. Steenpoorte, voorzitter

M.G. Delfos

S.H.A. Kernkamp



Directie

Mw. I.A. Visscher, voorzitter

N.J.M. Barendse



Inhoud

Personalia	2
Bericht van de Raad van Commissarissen	4
Directieverslag	7
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2016	32
Winst- en verliesrekening over 2016	34
Overzicht totaalresultaat	35
Kasstroomoverzicht 2016	36
Toelichting	37
Overige gegevens	62

Bericht van de Raad van Commissarissen

Algemeen

Het jaar 2016 was een jaar van veel veranderingen voor de Vereende, een jaar ook waarin het fundament werd gelegd voor een nieuwe organisatie, met een vernieuwde missie en visie resulterend in een nieuwe naam. De markt voor verzekeringsproducten is sterk in beweging, dit raakt alle verzekeraars en ook de Vereende. De Raad van Commissarissen heeft samen met de Directie van de Vereende gesproken over de ontwikkelingen in de markt en de gevolgen die dit heeft voor de Vereende. De Raad van Commissarissen is tevreden over de voortgang die is geboekt op dit vlak. Na afstemming van de nieuwe missie en visie is de Vereende actief naar buiten getreden. Met verschillende stakeholders is gesproken over de missie en de strategie en de nieuwe naam is geïntroduceerd. De Raad van Commissarissen heeft de herpositionering actief en betrokken gevolgd en constateert dat de bekendheid met de Vereende is toegenomen en dat de nieuwe strategie goede response ondervindt. Inmiddels zien we dat de verbeterde naamsbekendheid ook werkelijk resulteert in betere vindbaarheid voor onze klanten. Hierdoor kan de Vereende haar maatschappelijke taak beter vervullen.

Een van de ontwikkelingen waar alle verzekeraars mee te maken hebben gehad was de introductie van Solvency II, een tour de force voor de gehele verzekeringsindustrie maar zeker ook voor de middelgrote en kleine verzekeraars in Nederland. De finance en risk functie bij de Vereende heeft tijdig kwalitatief goede Solvency II rapportages opgeleverd, deze zijn getoetst in het kader van de Day 1 readiness en inmiddels is bij de afronding van het jaarwerk Solvency II een integraal onderdeel geworden van de rapportage cyclus van de Vereende. Ook heeft de Directie een voorstel gedaan voor het nieuwe kapitaalbeleid van de Vereende, dit kapitaalbeleid is besproken en geaccordeerd door de Raad van Commissarissen. Tevreden kan de Raad van Commissarissen vaststellen dat de Vereende zowel onder Solvency I maar ook onder Solvency II een solide verzekeraar is met een solvabiliteitsratio van 187%.

De Vereende maakt gebruik van - inmiddels verouderde - ICT systemen. Deze systemen worden vervangen. In 2015 is hiermee een start gemaakt waarbij het systeem voor het Waarborgfonds is vervangen (DECA I). In 2016 is geconcentreerd op het vervangen van het platform voor de Vereende zelf (DECA II). Dit wordt gefaseerd aangepakt teneinde de risico's van de migratie beter te beheersen. Het uitvoeren van zo een groot ICT project voor de Vereende is geen sinecure zo is ook in 2016 gebleken, uitloop in tijd en in geld was helaas ons deel. Toch kan de Raad van Commissarissen inmiddels tevreden vaststellen dat de eerste grote releases zijn opgeleverd en in productie tot tevredenheid draaien. Hiervoor is veel hulp ingeschakeld binnen en buiten het bedrijf. Ook in het jaar 2017 zal het ICT project veel aandacht van het management, de Directie en de Raad van Commissarissen blijven vragen.

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen van de Vereende wordt gevormd door de heren W.H. Steenpoorte (voorzitter), M.G. Delfos en S.H.A. Kernkamp. In 2016 heeft geen wijziging in de samenstelling van de Raad plaatsgevonden.

De Raad van Commissarissen heeft een risicocommissie en een auditcommissie ingesteld. Beide commissies bestaan uit de voltallige Raad.

Vergaderingen van de Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen vergaderde in het verslagjaar vier maal. Naast de formele vergadermomenten was sprake van een aantal extra bijeenkomsten in het kader van het hierboven genoemde project DECA II. In februari heeft de Raad een nadere kennismaking gehad met een aantal medewerkers in de organisatie. In de vergaderingen kwamen onder meer het compliance- en riskmanagementjaarrapport, begroting en jaarplan 2017 en de implementatie van de strategie aan de orde.

Bovendien werd de uitbesteding van het management en de operationele werkzaamheden door het Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars aan de Vereende besproken, waarbij in het bijzonder aandacht werd besteed aan governance- en risico-aspecten. De voltallige Raad heeft gesproken met een afvaardiging van het Bestuur van het Waarborgfonds en het Nederlands Bureau.

In de risicocommissie is gesproken over de risicobereidheid van de vennootschap en over de wijze waarop de risico's worden beheerst, m.n. gezien in het licht van de nieuwe Solvency II kaders. Ook is het kapitaalbeleid opnieuw vormgegeven.

In zijn hoedanigheid van auditcommissie heeft de Raad met de externe accountant gesproken over zijn controlewerkzaamheden, het accountantsrapport, de jaarrekening en het jaarverslag. Door de auditcommissie is met de interne auditor gesproken over de uit te voeren controlewerkzaamheden, de bevindingen en de opvolging hiervan.

In de auditcommissie is ook vergaderd over de implementatie van Solvency II (waaronder de Eigen Risico Beoordeling (ERB/ORSA), de passendheidsanalyse en Day-1 readiness) en de tussentijdse cijfers. De Raad van Commissarissen heeft in het boekjaar het beloningsbeleid en hieruit voortvloeiend de beloning van de Directie vastgesteld en de Directie beoordeeld op haar taakuitoefening.

In december heeft een zelfevaluatie van de RvC plaats gevonden, de resultaten hiervan zijn gedeeld met de Directie, er zijn actiepunten geformuleerd die in 2017 opgevolgd zullen worden.

Jaarrekening

De Raad van Commissarissen heeft de jaarrekening 2016 in zijn vergadering van 11 mei 2017 besproken. Op grond van eigen onderzoek en de verklaring van de controlerend accountant, PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., is de jaarrekening goedgekeurd. Het voorstel van de Directie met betrekking tot de resultaatbestemming is overgenomen.

De Raad van Commissarissen adviseert de Algemene Vergadering van Aandeelhouders de jaarrekening conform de opstelling van de Directie vast te stellen.

Tot slot

De Raad is de Directie en de medewerkers zeer erkentelijk voor de behaalde resultaten. De Raad stelt met tevredenheid vast dat de Vereende haar nieuw gedefinieerde plaats in de markt inneemt en steeds gemakkelijker wordt gevonden als verzekeraar van bijzondere risico's en als organisatie die oplossingen biedt voor maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche. Tegelijkertijd gebeurt dat met inachtneming van de rendements- en solvabiliteitseisen die aan een solide verzekeringsmaatschappij mogen worden gesteld.

Rijswijk, 11 mei 2017

W.H. Steenpoorte, voorzitter

M.G. Delfos

S.H.A. Kernkamp

Solidariteit

Een bijenvolk vormt samen een harmonieus geheel. De dar, de werkster en de koningin werken samen om de groei van de volgende generatie bijen te realiseren. Dat gebeurt onder andere door honingraten van was te bouwen. De honingraten worden uit zeshoekige cellen opgebouwd. Zo maken de bijen met weinig was een lichtgewicht honingraat, waarin een maximale hoeveelheid honing kan worden opgeslagen. Zo groeit en vernieuwt het bijenvolk solidair de seizoenen door.

Zoals de honingraat voor het bijenvolk een solide fundering voor hun huisvesting biedt, zo biedt de Vereende marktpartijen en de maatschappij een solide pakket aan activiteiten. 2016 stond in het teken van het implementeren van de strategie die wij eind 2015 hebben vastgesteld. Onze missie ‘oplossingen bieden voor maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche’ verdient het om actief te worden uitgedragen. Het is belangrijk dat marktpartijen, maatschappij en stakeholders weten waar de Vereende voor staat en wat wij te bieden hebben.

Door de activiteiten heen loopt een rode draad: het gaat om bijzondere risico's en bijzondere schades. We gaan ver in het zoeken naar oplossingen en we bieden een vangnet. Daarmee vervullen we een belangrijke maatschappelijke rol en dragen bij aan de benodigde solidariteit in de verzekeringsbranche.

Daarom is het thema van het jaarverslag *solidariteit*.

In ons jaarverslag hebben wij een zestal verhalen die het begrip solidariteit in de verzekeringsmarkt behandelen, opgenomen. Zo beschrijft het Verbond van Verzekeraars het verschil tussen kans- en risicosolidariteit en koude en warme solidariteit, schrijft Bas Jonkman - hoogleraar integrale waterbouwkunde aan de TU Delft – over overstromingsrisico's in Nederland en gaat Hans Gerritsen - medeoprichter van Chipin en Fairzekering - dieper in op het werken met het online meten van rijgedrag en het eventueel afstemmen van de premie daarop.

De Vereende integreert solidariteit in de bedrijfsvoering door, conform de missie, onderwerpen met impact op de branche en maatschappij op de agenda te blijven zetten. Zo organiseerden wij afgelopen jaar samen met het Verbond een dialoogsessie over de (on)verzekeraarbaarheid van startups. Dit jaar faciliteren wij een haalbaarheidsonderzoek naar een op te zetten pool voor cyberverzekeringen en denken wij graag mee over de rol die de Vereende kan spelen als er een marktoplossing voor het overstromingsrisico komt.

Samen met de medewerkers en externe partijen werkt de Vereende samen om voor huidige en toekomstige maatschappelijke vraagstukken een oplossing te bedenken. Zo bedienen wij, op basis van het solidariteitsbeginsel, de branche en de maatschappij. Dat doen wij vanuit de stevige constructie, als het bijenvolk in de bijenkast, die de Vereende is. Dat kunnen wij niet doen zonder het vertrouwen dat de externe partijen in ons hebben en zonder de betrokkenheid, enthousiasme en motivatie van onze medewerkers.

Wij kijken daarom met trots terug op afgelopen jaar en de stappen die zijn gezet. Vol vertrouwen en vol van ideeën zijn wij begonnen aan 2017. Wij hopen u ook komend jaar een mooi jaarverslag te kunnen laten lezen. Voor nu wens ik u veel plezier bij het lezen van dit jaarverslag van de Vereende.

Ingrid Visscher, directievoorzitter

I. Inleiding

We kijken terug op een enerverend en succesvol jaar 2016, waarin we van de VAN naar de Vereende veranderden.

Het jaar stond in het teken van het implementeren van de strategie die we eind 2015 vaststelden. De missie ‘oplossingen bieden voor maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche’ verdient het om actief te worden uitgedragen. Het is belangrijk dat marktpartijen en stakeholders weten waar de Vereende voor staat en wat wij te bieden hebben.

De activiteiten van de Vereende bestaan uit het bieden van verzekeringsoplossingen voor bijzondere risico's, beroeps-aansprakelijkheidsverzekeringen, het managen van verzekeringspools zoals de Atoompool, de milieupool en de NHT en het managen van het Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars (Nederlands Bureau). Door de activiteiten heen is een duidelijke rode draad te herkennen: het gaat om bijzondere risico's en bijzondere schades, we gaan ver in het zoeken naar oplossingen, we bieden een vangnet, vervullen daarmee een belangrijke maatschappelijke rol en dragen bij aan de benodigde solidariteit in de verzekeringsbranche.

In het voorjaar gingen wij op verschillende locaties in het land in gesprek met assurantieadviseurs, waarbij we onszelf presenteerden maar vooral ook luisterden naar de behoeftes van het intermediair als het gaat om dienstverlening en assortiment. We spraken met de 14 aandeelhouders van de Vereende, met het Verbond van Verzekeraars, met andere schadeverzekeraars, met herverzekeraars, fondsen, Adfiz, ministeries en andere stakeholders. De onbekendheid met de breedte van onze activiteiten en ons productassortiment bleek behoorlijk groot en de response op de nieuw ingezette lijn, waarbij we ervoor opstaan om nieuwe activiteiten en problemen die binnen onze missie passen op te pakken, is positief.

In september is de nieuwe naam ‘de Vereende’ gelanceerd, waarmee de namen VAN (Verenigde Assurantiebedrijven Nederland) en Rialto uit de markt zijn verdwenen. BAVAM-polis is als productnaam behouden gebleven. De Vereende, de pools, het Waarborgfonds en het Nederlands Bureau hebben nu dezelfde herkenbare huisstijl. De website is vernieuwd en bevat een logische samenhang tussen de onderdelen. In de tweewekelijkse nieuwsbrief van de Vereende komt steeds een aantal activiteiten van de Vereende aan bod. De lancering van de nieuwe naam is gepaard gegaan met mooie publiciteit: een VVP-special, aandacht in de vakpers en op BNR.

Inhoudelijk konden we een aantal belangrijke stappen zetten die passen in de lijn van de strategie. Vanuit het Verbond van Verzekeraars kregen we de vraag om een haalbaarheidsonderzoek op te zetten naar een pool voor cyberverzekeringen. De markt voor dit product komt moeizaam op gang en met een aantal belangstellende verzekeraars onderzoeken we of het mogelijk is om voor een bepaalde periode de krachten in poolverband te bundelen. Met het Verbond samen organiseerden we een dialoogsessie over de (on)verzekerbare start-ups. Ook bekeken we de calamiteitenplannen voor grote marktbrede schades en rampen, waar mogelijk behoefte is aan schadebehandeling namens marktpartijen. Het overstromingsrisico is ook een onderwerp waarin de Vereende een rol kan spelen als er een marktoplossing komt. Na het mislukken van een initiatief daartoe in 2013, staat dit belangrijke onderwerp weer geagendeerd bij het Verbond, de Vereende, de overheid en DNB.

In 2016 maakte de premie-omzet uit de verzekeringsactiviteiten een mooie groei door van 20,7 miljoen naar € 22,5 miljoen, ofwel een groei met bijna 9%. Een grotere bekendheid van de Vereende zal hieraan hebben bijgedragen, maar ook een goede dienstverlening, die door assurantieadviseurs werd gewaardeerd met een tweede plaats in het Adfiz klanttevredenheidsonderzoek, zowel voor particulier als zakelijk producten.

De resultaten in de schadeverzekeringsmarkt staan onder druk, vooral op het gebied van motorrijtuigenverzekeringen. We zien daarbij dat naast het steeds kritischer wordende acceptatiebeleid van verzekeraars, de differentiatie in premie en voorwaarden, begrijpelijkerwijs steeds verder toeneemt. Big data en technologische vooruitgang bieden daartoe meer en meer mogelijkheden. Wij zien de aanscherping van het acceptatiebeleid terug in een duidelijke toename in het aantal offerteverzoeken.

Solidariteit, de hoeksteen van de verzekeringsbranche, komt daarmee steeds verder onder druk te staan. Daarmee neemt het belang van het vangnet dat de Vereende in zijn verschillende activiteiten biedt, toe.

Solidariteit is daarmee ook het thema voor dit jaarverslag. Wij nodigden een aantal externe partijen uit om iets van hun kennis hierover via dit jaarverslag met onze lezers te delen.

2. De markt van de Vereende in 2016

Door druk op het rendement van schadeverzekeraars en door steeds verdergaande automatisering zien we het acceptatiebeleid van de reguliere verzekeraars steeds strikter worden. Dit leidt tot een hoger aanbod bij de Vereende. Met name voor taxibedrijven, koeriersdiensten en bezorgbrommers hebben wij dit nadrukkelijk waargenomen.

Ook de toegenomen bekendheid van de Vereende heeft geleid tot een stijging van het aantal vragen en offerteverzoeken; waar de assurantieadviseur voorheen een risico als ‘niet te verzekeren’ labelde, wordt nu steeds meer samen met ons naar oplossingen gezocht. Een andere trend betreft een toename van particulieren die onder bewind zijn gesteld en daarmee een groter aantal bewindvoerders die zaken voor hen regelen. Het aantal contacten tussen de Vereende en bewindvoerders is toegenomen.

Om de klant- en marktgerichtheid van de Vereende te verbeteren zijn verschillende activiteiten ontplooid.

We nodigden assurantieadviseurs uit voor bijeenkomsten in het land onder de naam ‘VAN naar de regio’. In een viertal sessies presenteerden we onze strategie, de breedte van de organisatie en ons productassortiment. Ook konden assurantieadviseurs in een workshop aangeven wat zij van de Vereende verwachten in termen van dienstverlening en producten. Dit heeft ons belangrijke input opgeleverd, bijvoorbeeld de wens om de papierstroom vanuit de Vereende zoveel mogelijk te vervangen door digitale communicatie. Daarnaast bleek de breedte van het productassortiment een eye-opener voor veel aanwezigen te zijn.

De tevredenheid van klanten, claimanten, assurantieadviseurs en overige relaties is belangrijk voor de Vereende. Tevredenheid van deze stakeholders geeft aan hoe onze oplossingsgerichtheid, empathie en onze expertise wordt gewaardeerd en kan voorspellende waarde hebben voor het realiseren van onze strategische doelen.

De tevredenheid van assurantieadviseurs is gemeten in het Adfiz Prestatie Onderzoek. Zowel in de categorieën Schade Zakelijk als in de categorie Schade Particulier behaalde de Vereende een eervolle tweede plaats. De eindklanten werden bevraagd in een tweetal door het Verbond van Verzekeraars georganiseerde onderzoeken. Bij ‘Verzekeraars in Beeld’ ging het om de tevredenheid van de klanten met onze intermediaire producten zoals auto, brand en aansprakelijkheid. Hier namen we de laatste plaats in met een rapportcijfer 6.6. Hierbij zullen de veelal hogere premie en minder gunstige voorwaarden een rol hebben gespeeld. Ook zagen we in de antwoorden een lage score vanwege ontevredenheid over het feit dat men een opzegging van een andere verzekeraar had gekregen. In het ‘KTO Zakelijk’ ging het over de tevredenheid van klanten met een BAVAM-polis. In dit onderzoek eindigde de Vereende op een gedeelde eerste plaats.

De toegenomen bekendheid met de breedte van ons productassortiment heeft geleid tot meer klantcontacten en polissen. In de branche motorrijtuigen zagen we aanwas van auto's die niet bij reguliere verzekeraars verzekerd kunnen worden, korte termijn verzekeringen, optochten en praalwagens, maar ook Tuktuks, Segways, Stints, foodtrucks en gemotoriseerde evenementen zoals de Carbagerun en autovoetbal.

Een tweetal nieuwe producten werd toegevoegd aan het assortiment: de Pop-up-storeverzekering en de WEGAM-dekking als toevoeging aan de AVB-dekking.

In de BAVAM-portefeuille zagen we een stijgende schadelast door onder andere een toenemende claimcultuur van klanten van onze verzekerden, een toename van activiteit van claimstichtingen en een kritischer houding van volmachtgevers richting hun gevolmachtigden. In verband hiermee zagen wij ons genoodzaakt om in 2017 een premieverhoging door te voeren alsmede een aanpassing van het eigen risico voor schades die hun oorzaak vinden in het overschrijden van bevoegdheden door volmachtkantoren.

Mede dankzij een aantrekkelijke markt voor makelaars en financieel adviseurs zagen we de omvang van de BAVAM-portefeuille groeien met 4,2%. Met ingang van 1 oktober 2016 zijn wij gestopt met de tekening van de beroepsaansprakelijkheid van notarissen. De belangenorganisatie voor notarissen wilde één verzekeraar voor alle notarissen die op basis van non-selectie de hele beroepsgroep zou verzekeren. Omdat wij van mening zijn dat wij in deze constructie niet meer in staat zijn om te komen tot verantwoorde technische tekening van de risico's en wij onze toegevoegde waarde in het “tailor made” accepteren zagen verdwijnen, hebben wij besloten te stoppen met het verzekeren van notarissen.



Droge voeten voor iedereen

Bijna 3.800 kilometer waterkeringen beschermen de laaggelegen delen van Nederland tegen grote overstromingen vanuit zee, de rivieren en grote meren. Meer dan 60% van ons land is overstroombaar en hierbij gaat het ook nog eens om de meest dichtbevolkte gebieden van het land. De gevolgen van overstromingen kunnen catastrofaal zijn. De dramaserie “als de dijken breken” gaf een inkijkje in de zaken die kunnen spelen bij een moderne watersnood langs de kust: de uitval van communicatiemiddelen, de te korte beschikbare tijd om te evacueren, bestuurlijke en persoonlijke verwarring die zal ontstaan en de vraag; wie betaalt de schade aan particulieren? Pakken de verzekeraars dit risico bijvoorbeeld op? Er zijn dus voldoende redenen om een dergelijke ramp proberen te voorkomen.

De afgelopen jaren is er nagedacht over de vraag hoe veilig de overstroombare gebieden van Nederland zouden moeten zijn. Dit is gedaan op basis van een risicobenadering. Hierin zijn de kans op een dijkdoorbraak, de gevolgen ervan en de kosten van risicoreductie beschouwd. Een uitkomst van deze benadering is dat gebieden met meer schade en slachtoffers betere bescherming krijgen, dus strengere normen voor de waterkeringen. Om te voorkomen dat dunbevolkte gebieden een laag beschermingsniveau krijgen en mensen in die polders te veel risico lopen is er ook het criterium van basisveiligheid geïntroduceerd. De basisveiligheid zorgt dus voor een bepaalde mate van gelijkheid (en solidariteit) in het systeem. Iedere Nederlander achter de dijken krijgt een zodanige bescherming dat de maximale kans op overlijden door overstromingen eens per honderdduizend jaar is. Hiermee is deze kans ongeveer een factor tien kleiner dan voor verkeersongevallen, waar de kans voor de meest risicovolle groepen (jonge mannen) ongeveer eens per tienduizend jaar is.

Aan de hand van de basisveiligheid, beschouwingen van economische risico's en kansen op grote groepen slachtoffers zijn nieuwe normen afgeleid. Deze zijn in het jaar 2015 vastgelegd in de wet en stellen eisen aan de toelaatbare overstromingskansen van waterkeringen in een gebied. De nieuwe – vaak strengere – normen resulteren in een versterkingsopgave van meer dan 1.000 kilometer aan waterkeringen.

Deze risicogebaseerde manier van normeren is uniek in de wereld. Ook bijzonder is dat waterschappen en het rijk afspraken hebben gemaakt om de maatregelen die komende jaren genomen moeten worden samen te financieren. Hiervoor is een Deltafonds van bijna 1 miljard Euro per jaar beschikbaar. Bij de invulling van het versterkingsprogramma is er speciale aandacht voor innovatieve maatregelen en kansen voor natuurlijke ingrepen. Door het systeem de komende decennia grootschalig aan te pakken realiseren we in ons land “de nieuwe deltawerken”. Aansprekende voorbeelden zijn de Ruimte voor de Rivier projecten, de zandmotor voor de Delflandse kust en geplande grote werkzaamheden zoals de versterking van de Afsluitdijk en uitbreiding van de sluizen bij IJmuiden.

In grote delen van de wereld is er ook behoefte aan droge voeten. Met de verwachte zeespiegelstijging en toenemende bevolkingsaantallen in kustgebieden worden de problemen alleen maar groter. Met voorbeelden uit eigen land als vertrekpunt kunnen Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen daarmee ook in andere delen van de wereld een belangrijke bijdrage leveren.



Bas Jonkman

Bas Jonkman is hoogleraar integrale waterbouwkunde aan de TU Delft. Zijn onderwijs en onderzoek richten zich op overstromingsrisico's en het ontwerp van waterbouwkundige systemen, zoals dijken en stormvloedkeringen. Hij werkte in het verleden voor Rijkswaterstaat, Royal HaskoningDHV en UC Berkeley. Hij is tevens adviseur bij Rijkswaterstaat en lid van de Adviescommissie Water en het Expertise Netwerk Waterveiligheid.



Vereende solidariteit

Het verzekeren van schade is in Nederland goed geregeld. Er is een flink aantal aanbieders. Commerciële, onderlinge, groot, klein, regionaal, landelijk, internationaal, noem maar op. Daarnaast is er het Verbond van Verzekeraars die de branche met politiek en wetgeving integreert. En als een risico te groot is voor 1 verzekeraar of de verzekeraars willen het risico niet hebben is er “de Vereende” die zich bezig houdt met risico’s die onverzekerbaar lijken en met onverzekerde of bijzondere schades.

Ondanks dit fraaie model zijn er fundamentele wijzigingen in de branche gaande (waaronder fintech, gedrag, distributie, communicatie) en is het vertrouwen in verzekeraars nog steeds niet goed. Met deze wijzigingen wordt de kern van verzekeren geraakt: een onzeker voorval dat door een vorm van solidariteit met kansberekening wordt gefinancierd. Als medeoprichter van Fairzekering (eerste rijstijlverzekering in Nederland die werkt met het online meten van gedrag) krijgen we vaak het verwijt solidariteit te ondermijnen. Onze reactie is altijd dat we “bewust onveilig gedrag” uit het premiemodel halen en daarmee dus ongewenste solidariteit uit het model halen. Daarmee creëren wij een eerlijkere premie, vandaar de naam “Fairzekering”.

Deze ontwikkeling, dat steeds meer (gedrag) te meten is, betekent dat een aantal zaken minder onzeker zijn. En daardoor ook eigenlijk niet meer onder de definitie van verzekeren vallen. Daardoor komt de ethische discussie (waaronder privacy) op gang. Zeker in het geval van zorg verzekeraars die bijvoorbeeld met DNA profielen willen werken. Laat ik daar glashelder in zijn; mijn mening is dat een maatschappij (regering) hier kaders moet stellen waarbinnen op solidariteit (bijv. uit belastingen of premies) wordt gefinancierd. Buiten die grenzen is ruimte voor (commerciële) verzekeraars.

Los van ethische discussies betekent meer weten, meten of kunnen weten dat voor een aantal zaken de prijs van het risico veel beter bepaald kan worden. Daardoor kan een activiteit ophouden om, of een beperkter onzeker voorval zijn. Als iemand door gemeten rijgedrag statistisch een kans heeft van > 95 % dat hij binnen 5.000 km een schuld schade veroorzaakt, dan wil je die schade niet laten subsidiëren door een bewust anticiperende veilige rijder waar die kans < 5 % is.

Aan de ene kant zien we dus minder onzekere voorvallen die minder ruimte bieden voor verzekeraars. Als daarbij individuen niet verzekerbaar zijn, dan is het een keus of dat binnen de verplichte (wetgeving) solidariteit valt of dat het binnen het kader van “de Vereende” wordt opgenomen en indirect door de gezamenlijke verzekeraars wordt opgelost. Aan de andere kant denk ik dat er steeds meer onzekerheid in onze maatschappij komt met nieuwe risico’s als cyberrisico’s en nanotechnologie. De rol van verzekeraars kan ook verschuiven naar mogelijk maken of als service verlener met verzekeren als component.

Schadeverzekeren voor Particulieren is ooit ontstaan toen boerengemeenschappen elkaar bij brand solidair hielpen. Deze vorm van solidariteit werd gekenmerkt door elementen van kennen en vertrouwen. Op het gebied van preventie hield iedereen elkaar echt goed in de gaten. Verzekeren is doorontwikkeld naar het kansberekenen van risico op schade. Daarbij wordt steeds verder gedifferentieerd. Het elkaar kennen aspect is steeds verder weggezakt. En bij een groep van 1 is er geen solidariteit.

Naar de toekomst moeten verzekeraars volgens mij rekening houden met bovenstaande. En hun activiteiten opnieuw invullen. Dat kunnen ze doen vanuit kaders als relevantie, kennen, gewenste solidariteit, serviceproposities en nieuwe risico’s. Het spel van verzekeren krijgt een andere rol dan dat we de afgelopen decennia hebben gezien. Maar het geeft wel de mogelijkheid om (weer) meer relevantie voor mensen, zekerheid en vertrouwen te geven en krijgen. Een aantal zaken zal wegvallen. Nieuwe mogelijkheden blijven ontstaan. En lijkt een risico onverzekerbaar of heel ingewikkeld? Dan is er naast de overheid binnen het fraaie Nederlandse verzekeringskader nog altijd de “Vereende” solidariteit.



Hans Gerritsen

Hans Gerritsen heeft Bedrijfs-economie en Informatie-management gestudeerd en werkte 25 jaar in de verzekerings-industrie, waaronder 10 jaar als directeur Schade van AEGON. Hij is medeoprichter van Chipin en Fairzekering. Fairzekering heeft Usage Based Insurance in NL geïntroduceerd. Met Chipin worden diensten geleverd aan verzekeraars en andere bedrijven op gebied van gedrag, autoinfo, locatiebased services en toepassingen met sensortechnologie.



Welke solidariteit bedoelen we eigenlijk?

Solidariteit is iets moois en iets goeds: met elkaar, voor elkaar. Maar het is ook een lastig begrip. Dat er diverse artikelen in dit jaarverslag aan gewijd worden, toont wel aan dat er kennelijk veel over te zeggen is. Van Dale omschrijft 'solidariteit' als 'bewustzijn van saamhorigheid en bereidheid om de consequenties daarvan te dragen'. Als mensen zich online via een prijsvergelijker inschrijven bij een verzekeraar, is er dan een gevoel van saamhorigheid met de andere deelnemers? Ik denk het niet. Toch zeggen we geregeld dat verzekeraars solidariteit creëren, doordat zij mensen met verschillende risico's samenbrengen en dezelfde premie laten betalen: degene met een lager risico/meer geluk draagt bij aan de uitkeringen voor degene met een hoger risico/minder geluk. Solidariteit is dan wel niet het doel van het moderne verzekeren, het ontstaat op deze manier wel als bijproduct.

Verwarring

Eigenlijk is 'solidariteit' een ingewikkeld woord: het heeft allerlei verschillende betekenissen en zaait daarmee verwarring. Je hebt verschillende vormen van solidariteit, die we met ingewikkelde termen nader duiden. Er is sprake van kanssolidariteit als mensen een zelfde kans hebben op bepaalde schade. Dit is wat we in het moderne verzekeren zien en vraag is of je dit wel solidariteit moet noemen: het 'kost' immers niets om je dan 'solidair' met elkaar te verklaren. Je neemt dan gewoon een verstandig besluit, om in geval van pech voor de een, elkaar bij te staan. Je doet dit vanuit eigenbelang, niet vanuit het belang van de ander. Denk aan de Van Dale-definitie: er zijn eigenlijk geen echte consequenties die gedragen worden. Je betaalt weliswaar een premie, maar dat is de prijs die je betaalt om je eigen risico onder te brengen bij de verzekeraar. Aan de andere kant is er risicosolidariteit. Dit is solidariteit als die kansen niet gelijk zijn, maar de een meer risico loopt dan de ander. Dit 'kost' mensen met een laag risico dus wel iets: zij betalen relatief veel premie. Vraag is hoe lang mensen dit vrijwillig doen als ze weten dat ze zelf een laag risico vormen.

Koud of warm?

Behalve het onderscheid tussen kans- en risicosolidariteit, kun je ook onderscheid maken tussen koude en warme solidariteit. Solidariteit is warm als mensen solidair zijn uit eigen beweging, terwijl gecalculeerde/ge dwongen solidariteit weer koude solidariteit heet. Allemaal verbijzonderingen, omdat het woord 'solidariteit' zelf nog niet zo veel zegt. Als Verbond zijn we trots op de private verzekeringsmarkt in Nederland. Klanten kunnen zich in ons land goed verzekeren. De concurrentie is groot, klanten kunnen zich via internet eenvoudig verzekeren en overstappen, bedrijven doen hun best duidelijk te maken wat er onder de dekking valt (niet in de laatste plaats met behulp van de Verzekeringskaart, een initiatief van het Verbond dat nu Europees wordt omarmd). De Nederlandse verzekeringsmarkt is een inclusieve markt: de toegang tot verzekeringen is breed. En waar mensen toch tegen de grenzen van de verzekeraarbaarheid aanlopen, is er De Vereende. Het Verbond wil dit graag zo houden. Maar we zien de druk op die toegang tot de verzekeringsmarkt wel toenemen. Verzekeraars en klanten krijgen steeds meer inzicht in de risico's. De samenleving als geheel vergaart steeds meer kennis, onder andere over de risico's van bepaalde levensstijlen. Hierdoor vermindert de ruimte voor risicosolidariteit. Al zien we hier ook een nieuwe elan voor onderlinge maatschappijen ontstaan.

Solidariteitsmonitor

Vanwege de mogelijke druk op de toegang tot de verzekeringsmarkt ontwikkelt het Verbond momenteel de Solidariteitsmonitor: een instrument waarmee we jaarlijks gaan meten in hoeverre de premies van een grote groep maatmensen zich ontwikkelt. Lopen die premies steeds meer uit elkaar, dan kan dat tot verzekeraarbaarheidsproblemen leiden. En dat willen en moeten we voorkomen. Onze Gedragscode Verzekeraars zegt immers dat wij ons zullen inspannen om onverzekeraarbaarheid te voorkomen. Al zouden we dit ook zonder die code moeten willen bewaken: als er groepen klanten buiten de boot vallen, is dat maatschappelijk ongewenst en leidt dat uiteindelijk ook tot politieke reacties. Juist om dit leed te voorkomen is De Vereende ooit opgericht, als laatste redmiddel voor moeilijk verzekerbare klanten en risico's. Het is dus heel goed dat de Vereende er is, maar we hopen wel dat jullie niet exponentieel gaan groeien!



Mr. H.L. (Leo) De Boer

Sinds 1 januari 2005 is Leo De Boer directeur van het Verbond van Verzekeraars. Zijn portefeuille bestaat uit de afdeling Schadeverzekeringen, Algemene Beleidszaken, Dienstverlening en het Platform Onderlinge Verzekeraars. Binnen het Verbond is Leo De Boer tevens verantwoordelijk voor het brancheprogramma over Innovatie. Leo De Boer studeerde Nederlands Recht aan de VU te Amsterdam met als hoofdrichting privaatrecht.



Waarborgfonds en solidariteit

In 1965 werd het Waarborgfonds Motorverkeer opgericht om slachtoffers in het verkeer een bescherming te bieden tegen onverzekerde bestuurders en doorrijdende weggebruikers. Motorrijtuigbezitters betalen aan de uitvoering van de faciliteiten die het Waarborgfonds Motorverkeer biedt mee. Alle weggebruikers zijn hiermee solidair met slachtoffers die schade of letsel ondergaan door enkele weggebruikers, die de regels niet in acht nemen. Zij betalen hieraan via hun verzekeringspremie mee. Tot zover lijkt het allemaal erg overzichtelijk. Maar de mate van solidariteit is sterk afhankelijk van de inzichten en opvattingen die in 1965 in de samenleving bestonden.

Het Waarborgfonds is opgericht in een periode dat de welvaartsstaat in Nederland werd opgebouwd: de sociale wetgeving kreeg vorm en het was dan ook vanzelfsprekend dat het Waarborgfonds met een zeer ruime doelstelling werd vormgegeven. Hoewel het op basis van Europese wetgeving niet noodzakelijk was om ook materiële schade aan slachtoffers te vergoeden, werd in Nederland gekozen voor een Waarborgfonds dat vergoeding geeft voor zowel materiële- als letsel schade. Daarnaast kunnen niet alleen de directe verkeersslachtoffers van onverzekerde bestuurders en doorrijdende weggebruikers een beroep op het Waarborgfonds doen, maar ook de overheid als beheerder van de wegen kan vergoeding eisen voor schade. Schade aan bijvoorbeeld wegmeubilair zoals vangrails, verkeerslichten etc. Dit alles onder het motto dat er gezorgd wordt voor een ongestoord weggebruik. De solidariteit met de overheid gaat hier wel ver, want men kan er over twisten of de overheid niet een eigen verantwoordelijkheid heeft om een ongestoord weggebruik te garanderen en of zij dit type schade langs de weg van het Waarborgfonds vergoed moet krijgen. Van tijd tot tijd gaan er dan ook stemmen op of deze compensatie aan de overheid voor de schade aan wegmeubilair niet eerder een verkapte belasting is dan alleen een vergoeding van sociaal bewogen solidaire weggebruikers.

De solidariteit van alle weggebruikers met slachtoffers, die schade hebben zonder dader, kent natuurlijk ook zijn financiële grenzen. De via de verzekeringspremie betalende weggebruikers mogen verwachten dat het Waarborgfonds deze bijdrage op een zo laag mogelijk niveau probeert te houden. Het Waarborgfonds spant zich daarom actief in om de mentaliteit van sommige weggebruikers te beïnvloeden. Door bijvoorbeeld duidelijk te maken dat doorrijden na een aanrijding maatschappelijk onaanvaardbaar is. In deze tijd van een terugtrekkende overheid en een sterk op individuele belangen gerichte samenleving, wordt de boodschap van het nemen van je eigen verantwoordelijkheid om bij een ongeval je adresgegevens achter te laten, soms begrepen, maar vaker niet. Het veranderen van deze mentaliteit is een zaak van het voortdurend onder de aandacht brengen van deze boodschap. Dit kost veel tijd en inspanning, maar is noodzakelijk om een eerlijke samenleving te creëren en behouden. Uiteraard wordt ook aandacht gevraagd voor handhaving van de verzekeringsplicht door politie en Rijksdienst voor het Wegverkeer.

Solidariteit tussen weggebruikers maakt dat weggebruikers verwachten dat slachtoffers net zo behandeld gaan worden als zij zelf behandeld zouden willen worden. Rechtvaardigheid, transparantie, doelmatigheid en efficiency zijn daarom onderdeel van het dagelijks functioneren van het Waarborgfonds. Weggebruikers moeten het Waarborgfonds Motorverkeer gemakkelijk kunnen vinden als daarop een beroep moet worden gedaan. Duidelijke informatie en zeer toegankelijke websites zoals Schade zonder Dader zijn beschikbaar. Een slachtoffer met letsel mag verwachten dat hij of zij volgens de hoogste standards tegemoet zal worden getreden. In de jaarlijkse meting onder verzekeraars scoort het Waarborgfonds al jaren consequent zeer hoog op dit punt. Kortom: Het Waarborgfonds is een prachtig voorbeeld van een goed werkend systeem van solidariteit tussen weggebruikers.



Rolf Hof

Rolf Hof is sinds 2011 voorzitter van het bestuur van het Waarborgfonds Motorverkeer en tevens voorzitter van het bestuur van het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars. Hij heeft daarvoor bijna 35 jaar gewerkt in de financiële sector, zowel nationaal als internationaal. Bij Centraal Beheer en Achmea bekleedde hij verschillende directie functies. Rolf is 66 jaar, getrouwd en heeft drie kinderen. Hij studeerde rechten en bedrijfseconomie aan de RU Groningen.



De solidariteitsparadox

‘Verzekeraars maken mogelijk. Dat betekent dat wij ervoor zorgen dat klanten, en daarmee de samenleving, verder komen. Wij brengen risico’s van onze klanten terug tot een voor hen acceptabel niveau. Dat geeft mensen het vertrouwen nieuwe stappen te zetten in het leven. Wij organiseren solidariteit en maken risico’s beheersbaar’. Aldus de Gedragscode Verzekeraars. Verzekeraars organiseren solidariteit.

Solidariteit wordt vaak geassocieerd met begrippen als verbondenheid en saamhorigheid. Je helpt elkaar zonder dat er onmiddellijk een tegenprestatie tegenover staat. Je doet het voor elkaar en met elkaar. En een bijdrage voelt niet als een offer maar als een investering in het collectief.

Maar wie verzekert zich omwille van de solidariteit? Dat ik mij verzekert is geheel vanuit mijn eigenbelang te begrijpen. Ik wil mijn eigen risico’s beheersbaar maken. Waarom zou ik omwille van het geluk en welzijn van anderen premie betalen? Anderen die ik helemaal niet ken. Als ik iemand wil helpen, dan kies ik graag zelf het ‘goede doel’. Maar toch... door me te verzekeren, door een premie te betalen, draag ik bij aan de solidariteit in Nederland. Een onbedoeld maar positief neveneffect. De solidariteit die ik hier beschrijf, speelt zich af tussen degenen die geluk en pech hebben (kans-solidariteit). Deels is hier ook sprake van subsidiërende solidariteit waarbij overdrachten ex ante plaatsvinden (dus vóór het intreden van het risico) van degenen die meer betalen dan de premie die hoort bij hun risicoprofiel naar degenen die minder betalen dan overeenkomt met hun risico. Een vorm van solidariteit die onvermijdelijk lijkt, zolang je ex ante de risicoprofielen niet goed kunt inschatten.

Solidariteit. Onbedoeld, maar positief. Het klinkt haast als een sprookje. ‘En ze leefden nog lang en gelukkig’. Maar tijden veranderen. Door meer beschikbare en betere data zijn risicoprofielen ex ante steeds beter te berekenen. Dat is fijn voor de verzekeraar. Die kan dan beter differentiëren. En dat is fijn voor mij, omdat ik dan niet ongevraagd en ongewild meebetaal aan vermijdbare risico’s van derden.

Maar het kind van de rekening is ... de solidariteit. Die wordt steeds kleiner. Als onbedoeld, en voor degenen die solidariteit een warm hart toedragen, negatief neveneffect. Ik sprak tot nu toe vanuit ik-waarden. Mensen hebben waarden en worden gemotiveerd door deze waarden. Ik-waarden zijn gericht op mijn eigen wensen, behoeftes en belangen. Solidariteit is een wij-waarde. De wij-waarden hebben betrekking op ons samen, op onze specifieke relatie. Ze ontstaan door en bestaan omwille van die relatie. Wij-waarden geven een antwoord op de vraag: hoe kan ik op een positieve manier bijdragen aan onze relatie? Met wij-waarden geven we uitdrukking aan onze verbondenheid en saamhorigheid. Verzekeraars organiseren deze wij-waarden. Alleen, wij-waarden moeten worden onderhouden. Anders verliezen ze hun legitimiteit en worden verzekerden nog slechts aangesproken op hun ik-waarden: What’s in it for me?

Verzekeraars maken mogelijk. Maar met de toenemende mogelijkheden voor verzekeraars komt de solidariteit onder druk te staan. Welke verzekeraar durft af te wijken van de statistieken? En moeten verzekeraars, als zij solidariteit willen organiseren, niet actief bijdragen aan het warm houden van de wij-waarden? Omdat anders de solidariteit aan een paradox ten onder gaat: hoe meer we weten over de manier waarop we met anderen solidair zijn, hoe minder we hiertoe bereid zijn. Tenzij ... we bereid zijn vanuit wij-waarden naar verzekeren te kijken.



Edgar Karssing

Edgar Karssing (1969) is als universitair hoofddocent beroepsethiek en integriteitsmanagement verbonden aan Nyenrode Business Universiteit. Naast het verzorgen van onderwijs op de universiteit wordt Edgar veel gevraagd voor workshops en lezingen voor professionals, managers, compliance officers, bestuurders en leden van de raad van commissarissen. Zowel in de publieke als private sector, met speciale aandacht voor de financiële sector. Onderwerpen zijn bijv.: integriteit, integriteitsmanagement, beroepsethiek, compliance, omgaan met dilemma’s, morele moed, vertrouwen, toezien op integriteit, fiscale ethiek, markt/recht/moraal, Aristotelisch bankieren en verzekeren, privacy en solidariteit. Ook adviseert Edgar organisaties over ethiek, integriteit en compliance. Edgar publiceert regelmatig over integriteit, morele competentie en filosofie in de praktijk. Enkele boeken zijn ‘Morele competentie in organisatie’ (2000), ‘Integriteit in de beroepspraktijk’ (2006) en ‘De oplossing is het probleem niet! Reflecties op ethiek, integriteit en compliance’ (2011). Edgar is winnaar van de Nationale Compliance Award 2010 en lid van de klankbordgroep Big Data van het Verbond van Verzekeraars.

Contact: e.karssing@nyenrode.nl



Solidariteit naar bevolkingsgroepen

Solidariteit in verscheidenheid is mogelijk binnen de wetgeving van ons land. Geweldig!! Op deze manier is solidariteit hét kenmerk van het verantwoord omgaan met onze historische waarden, waaronder gewetensvrijheid.

Onze wetgeving behelst allerlei “spelregels” over hoe met elkaar om te gaan op verschillende gebieden. Zo ook op het gebied van voor ons onzekere voorvallen. Denk daarbij aan de verplichting tot het afsluiten van een ziektekostenverzekering en bijvoorbeeld aansprakelijkheidsverzekering wil je in een auto mogen rijden. Echter door deze verplichting weten we dat er mensen in gewetensnood komen. Deze mensen zien het als hun eigen verantwoordelijkheid dat “risico” te nemen. Dit vanuit het besef, dat voorspoed en tegenspoed hen niet toevallig overkomen, maar dat alles door God wordt bestuurd. Zij kunnen daardoor vanuit hun geweten geen verzekering afsluiten. Wanneer er een schade ontstaat door een ongeval met een motorvoertuig, dan helpen deze mensen elkaar onderling onverplicht vanuit de bijbels notie: “draagt elkanders lasten”.

Het is dan ook zeer prijzenswaardig, dat onze overheid als wetgever, hiertoe de mogelijkheid biedt. Zo kan iedereen, die vanuit zijn/haar hart dat meent, vrijstelling verkrijgen voor de genoemde verplichtingen. Dat gaat niet vanzelf. Daartoe moet een verzoek bij de overheid worden ingediend. De overheid toetst de aanvraag en verleent, wanneer mogelijk, schriftelijk vrijstelling van de verzekeringsplicht.

Dit betekent in de praktijk, dat de niet-verzekerde bij een claim de rekening zelf moet betalen. Zowel de schade van zichzelf als die van derden. Uiteraard wordt schade aan derden alleen betaald, als de schuldvraag bewezen is. In sommige situaties wordt de schuldvraag door de rechter bepaald. Ook de hoogte van de schade dient vastgesteld te worden samen met de veroorzaker en eventueel diens deskundige. Of onverhoopt via de rechter.

Ingeval de veroorzaker over onvoldoende financiële middelen beschikt om de schade zelf te betalen dan kan het Waarborgfonds Motorverkeer deze voorschieten. Dit betekent, dat de benadeelde schadeloos wordt gesteld. Het Waarborgfonds zal een betalingsregeling met de veroorzaker treffen.

Een voorbeeld van solidariteit in verscheidenheid!



Leendert Wijnmaalen (FMG)

Leendert Wijnmaalen is bestuurslid van en adviseur voor de SGV. Ruim 33 jaar was hij bankdirecteur. Daarnaast was hij ondermeer jaren (dagelijks) hoofdbestuurslid van de Nederlandse Patiëntenvereniging en lid van de LPCF. Tevens van een onderwijsinstelling voor voortgezet- en middelbaar beroeps-onderwijs. Maar ook Hoofdingeland van het Hoogheemraadschap Alblasserwaard Vijfheerenlanden en voorzitter van Stichting Landbouw en Milieu Provincie Utrecht. Momenteel functioneert hij als wethouder economische zaken en financiën.

3. Interne organisatie

De herpositionering vormde een belangrijk project in 2016. De nieuwe naam en de vormgeving werden ontworpen en doorgevoerd, de website is volledig vernieuwd maar ook intern zijn er stappen gezet. De klant- en merkwwaarden zijn gedefinieerd en vormgegeven in een merkenpiramide. Alle medewerkers hebben de training 'Wat MERKt de klant ervan' gevolgd. Naar buiten willen wij ons onderscheiden met de waarden 'Oplossingsgericht', 'Empathisch' en 'Autoriteit'. Gekoppeld aan deze waarden is met alle medewerkers bekeken welke ondersteuning we intern op dit vlak kunnen gebruiken. Dit heeft geleid tot een serie workshops waar medewerkers op kunnen intekenen zoals: persoonlijke coaching, een LinkedIn-training, gesprekstechnieken of time-management.

Met alle schade-afdelingen zijn zogenaamde klantreizen (customer journeys) afgelegd, waarin we vanuit het perspectief van de klant een aantal processen onder de loep hebben genomen. Hieruit zijn een aantal procesverbeteringen naar voren gekomen, die inmiddels zijn geïmplementeerd.

De core-applicatie voor de verzekeringsadministratie gaat over van Level (CCS) naar Certigo. Hiertoe draait het project DECA2. Al eerder (2014) gingen het Waarborgfonds en het Nederlands Bureau hierop over, waarbij einde 2015 de doorstart is gemaakt naar de verzekeringsproducten van de Vereende. Het project DECA2 heeft in 2016 veel aandacht en energie gevraagd. Op een relatief kleine organisatie heeft een dergelijk project grote impact. Na een moeizame aanvang is vanaf de zomer van 2016 goede progressie geboekt. Sinds maart 2017 is de livegang van de BAVAM-polis een feit en werken we in 2017 aan de voorbereiding van de livegang voor het productassortiment intermediaire producten begin 2018. Naast de conversie naar een nieuwe verzekeringsadministratie is ook de informatievoorziening te hand genomen. Hiervoor is een afzonderlijk team ingesteld om de informatievoorziening te professionaliseren en standaardiseren.

De organisatiestructuur is ongewijzigd gebleven, in de capaciteitsverdeling is echter meer nadruk gelegd op marketing en communicatie. Met de wens om de acceptatie-afdeling klantgerichter in te richten is onderzocht of de afdelingen polisbeheer en acceptatie kunnen worden omgevormd naar een aantal teams die ieder een groep assurantieadviseurs bedienen. Het voornemen is om op dit punt in 2017 een organisatiewijziging door te voeren.

Ook kennisontwikkeling stond zoals gebruikelijk ook hoog op de agenda. Juist bij een bedrijf als het onze, waar bij uitstek bijzondere zaken langskomen, is dit van groot belang. We zijn Wft-proof en de medewerkers met klantcontact voldoen aan de eisen met betrekking tot Permanente Educatie en Permanent Actueel. Naast individuele opleidingen werden er ook collectieve opleidingen georganiseerd, variërend van het verbeteren van schrijfvaardigheid tot juridische aspecten van de motorrijtuigenverzekering.

Het ziekteverzuim is gedaald van 6,1% naar 5,6%, waarmee nog steeds te maken hebben met een te hoog verzuimpercentage. Met alle leidinggevendenden is in een workshop aandacht besteed aan dit belangrijke onderwerp. Ook zijn we per 1 januari 2017 gewisseld van Arbodienst. De vruchten van deze aanpak hebben we nog niet kunnen plukken, mede doordat we helaas te maken hebben met een aantal langdurig zieken.

In de strategische personeelsplanning is bekeken hoe zich ons huidige medewerkersbestand verhoudt tot hetgeen nodig is. Op korte termijn zijn hier geen grote knelpunten uit naar voren gekomen. Voor de langere termijn zijn er wel onderwerpen die aandacht verdienen, zoals de instroom van potentials. Met het aannemen van een aantal trainees hebben wij hier in 2016 een aanvang mee gemaakt.

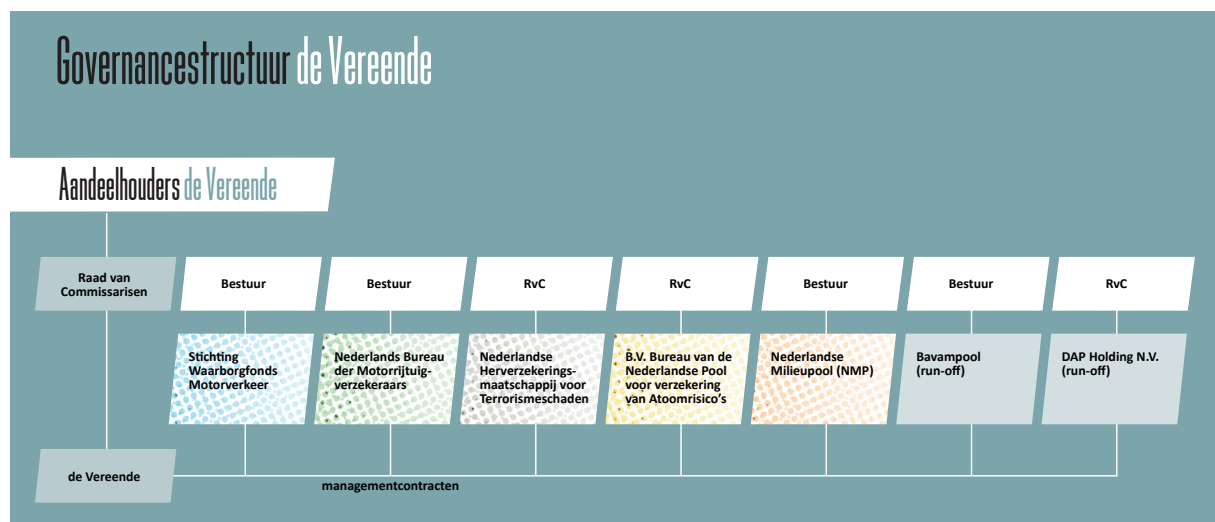
4. Governance

De bestuursstructuur van de Vereende bestaat uit drie organen: de Algemene Vergadering van Aandeelhouders, de Raad van Commissarissen en de Directie. Daarnaast legt de Vereende als manager verantwoording af aan de Besturen en Raden van Commissarissen van de organisaties die hun werkzaamheden aan de Vereende hebben uitbesteed en waarmee managementcontracten zijn afgesloten. Het gaat hier om:

- Nederlandse Milieupool (NMP)
- B.V. Bureau van de Nederlandse Pool voor verzekering van Atoomrisico's (Atoompool)
- Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden (terrorismepool) (NHT)
- Stichting Waarborgfonds Motorverkeer
- Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars

Daarnaast wordt nog ondersteuning gegeven aan de run-off van de BAVAM-pool en DAP Holding N.V.

Schematisch ziet de governance-structuur er als volgt uit:



Algemene Vergadering van Aandeelhouders

Op basis van de statuten kunnen uitsluitend verzekeringsondernemingen die zijn toegelaten tot de uitoefening van het verzekeringsbedrijf in Nederland, of ondernemingen waarvan het vermogen grotendeels bestaat uit aandelen in deze verzekeringsondernemingen, aandeelhouder van de Vereende zijn.

Tenminste eenmaal per jaar wordt een Algemene Vergadering van Aandeelhouders gehouden. Hier worden besluiten genomen over onderwerpen als de vaststelling van het jaarverslag, de goedkeuring van dividenduitkering en benoemingen van leden van de Raad van Commissarissen en de Directie. De Raad van Commissarissen of de Directie kan een buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouders bijeenroepen.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen ziet toe op het beleid van de Directie en op de algemene gang van zaken. Hij staat de Directie met raad terzijde. Bij de vervulling van hun taak richten de commissarissen zich naar het belang van de Vereende en al haar stakeholders. Leden worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De leden van de raad hebben zittingsperiode van vier jaar. De commissarissen treden periodiek af volgens een door de raad vast te stellen rooster. Aftredende commissarissen kunnen ten hoogste tweemaal worden herbenoemd. De Raad van Commissarissen bestaat uit drie heren. Bij een eerstvolgende mogelijkheid zal worden gekeken of een vrouwelijke kandidaat kan worden gevonden.

Directie

De Directie is belast met de dagelijkse leiding van de vennootschap. De leden van de Directie worden op voordracht van de Raad van Commissarissen benoemd door de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. De voordracht geschiedt aan de hand van een door de Raad van Commissarissen opgestelde profielschets van het directieteam.

Ieder lid van het directieteam dient over daarin passende en aan de andere directieleden complementaire competenties en vaardigheden te beschikken.

Beheerste beloning

Het beloningsbeleid van de Vereende voldoet aan de eisen van de Regeling Beheerst Beloningsbeleid. De Vereende kent een marktconform honoreringsbeleid, waarbij de beloning van de Directie iets beneden de mediaan van vergelijkbare functies ligt. De Directie kent geen variabele beloning. Variabele beloningen voor de medewerkers worden concreet met betrokkenen afgesproken, zijn aan toetsbare criteria gekoppeld en niet excessief.

Managementcontracten

Met Atoompool, NHT, Stichting Waarborgfonds Motorverkeer en het Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars zijn uitbestedingsovereenkomsten gesloten. In deze uitbestedingsovereenkomsten zijn de verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de Vereende als manager en uitvoeringsorganisatie beschreven. Over de uitvoering van de werkzaamheden ten behoeve van deze rechtspersonen wordt verantwoording afgelegd aan de betreffende besturen en raden van commissarissen. De door de Vereende in verband met deze werkzaamheden gemaakte kosten worden zonder risico- of winstopslag aan de betrokken organisatie doorbelast.

5. Risicomanagement

Risicomanagement is het geheel aan maatregelen gericht op het identificeren van risico's, bepalen van de risicobereidheid, nemen van beheersmaatregelen en monitoren van risico's en naleving van procedures met het doel om te komen tot een beheerste bedrijfsvoering.

De Directie is primair verantwoordelijk voor het vaststellen, uitvoeren, monitoren en zo nodig bijstellen van het algehele risicobeheer binnen de organisatie. De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het door de Directie gevoerde risicobeheer.

Daarnaast keurt de Raad van Commissarissen jaarlijks, op voorstel van de Directie, de risicobereidheid van de organisatie goed. Bij uitoefening van deze toezichtrol wordt de Raad van Commissarissen geadviseerd door de risicocommissie die hiertoe uit zijn midden is gevormd.

Risicomanagement moet een onderdeel worden van de dagelijkse processen en medewerkers moeten zich bewust zijn van hun rol hierin. Om dit te verankeren zijn alle lijn- en stafmanagers verantwoordelijk voor risicobeheer, inclusief rapportages daarover, binnen hun team/afdeling. De lijn- en stafmanagers worden hierbij ondersteund door de risk officer. De risk officer ondersteunt de lijn- en stafmanagers bij het identificeren van de risico's, invoeren en beoordelen van beheersmaatregelen en ondersteuning van de rapportage vanuit de teams/afdelingen naar de Directie. De beoordeling van de beheersmaatregelen vindt plaats binnen de risicobereidheid van de individuele organisaties.

Het proces van risicobeheer wordt gekenmerkt door een driedelige aanpak: top-down en bottom-up, terwijl daarnaast de risicobereidheid van de vennootschap is geformuleerd.

De top-downbenadering wordt toegepast aan de hand van het door DNB opgestelde FIRM-protocol. Daarin worden de risico's waaraan de Vereende bloot staat op het niveau van de vennootschap in kaart gebracht en wordt vastgesteld op welke wijze deze worden beheerst.

Bottom-up wordt per afdeling geanalyseerd welke risico's daar kunnen worden geïdentificeerd, welke beheersmaatregelen daarop worden toegepast en welke eventuele aanvullende maatregelen nodig zijn. Deze afdelingsanalyses hebben geen bevindingen opgeleverd die aanvullend van belang zijn voor het risicoprofiel van de vennootschap als geheel. Deze afdelingsanalyses worden periodiek uitgevoerd of als concrete ontwikkelingen daartoe aanleiding geven. Het derde element in de aanpak van het proces van risicobeheer wordt gevormd door de risicobereidheidsverklaring. Hierin is de risicobereidheid gekwantificeerd. De risk officer rapporteert per kwartaal of de organisatie zich binnen de gestelde kaders ontwikkelt.

Binnen het raamwerk van het risicobeheer onderkent de Vereende financiële en niet-financiële risico's. De niet-financiële risico's die van wezenlijke invloed kunnen zijn op de bedrijfsresultaten, het vermogen en de reputatie van de onderneming liggen vooral in de sfeer van concentratie en correlatie (onze portefeuille wordt sterk gedomineerd door de branche aansprakelijkheid), in die van onze interne processen en informatievoorziening en rond personeel. Wij hebben tal van maatregelen genomen ter beheersing van deze risico's. In het kader van onze kwetsbaarheid door concentratie en correlatie is met de Raad van Commissarissen overlegd over mogelijkheden tot verbreding van onze portefeuille, met behoud van het uitgangspunt dat er maatschappelijke behoefte aan het product moet bestaan en dat van schaarste in het aanbod sprake is. Om onze interne processen minder kwetsbaar te maken implementeren wij, gezamenlijk met onze partners die hun werkzaamheden aan ons hebben uitbesteed, een nieuwe core applicatie.

Tegelijkertijd is de implementatie van de nieuwe core-applicatie een risico gezien de aanspraak die het voeren van dit project vormt voor de organisatie. Door het instellen van een projectorganisatie met een regelmatige terugkoppeling van de voortgang, knelpunten en projectrisico's wordt zoveel mogelijk grip gehouden.

De Vereende heeft deskundigheid en motivatie van haar medewerkers hoog in het vaandel staan. Hiertoe is een HR-beleid geformuleerd, waarin onder andere opleidingen, doorstroom en beloning belangrijke onderwerpen zijn. Ook op het gebied van integriteit zijn zaken goed geregeld in een gedragscode. Desondanks kunnen incidenten met gevolgen voor de resultaten en de reputatie van de Vereende nooit helemaal worden uitgesloten.

Daarnaast loopt de Vereende risico's als gevolg van juridische procedures. Op dit moment lopen er geen andere procedures tegen de Vereende dan die in het kader van schadebehandeling. Daarvoor zijn in de technische voorziening voor nog te betalen schaden adequate voorzieningen getroffen.

Ten aanzien van de risico's als gevolg van de afgesloten managementcontracten zijn in de contracten bepalingen opgenomen over de wijze waarop de contracten moeten worden beëindigd en de (extra) kosten die met een beëindiging gepaard gaan. Hierbij zijn de risico's voor de Vereende ingeperkt.

6. Solvency II

Met ingang van 1 januari 2016 is de Solvency II regelgeving in werking getreden. De afgelopen jaren heeft de organisatie zich actief voorbereid op de invoering hiervan. Deze voorbereiding heeft zich uitbetaald in een goed verlopen proces rond de Day-1 rapportage aan DNB, inclusief beoordeling van dit rapport door de externe accountant.

Alle sleutelfuncties onder Solvency II (compliance, risicobeheer, actuariële functie en internal audit) zijn ingericht. De Vereende heeft een beoordeling gemaakt van het risicoprofiel van de organisatie en de strategie. Dit is vastgelegd in een ORSA (Own Risk and Solvency Assessment) rapportage. Binnen deze rapportage is ook gekeken naar de toereikendheid van het standaardmodel ten opzichte van het risicoprofiel van de organisatie. Het risicoprofiel wijkt op het gebied van het verzekeringstechnische risico materieel af van het standaardmodel, hiervoor wordt door de organisatie een capital add on toegepast ten opzichte van de vermogensseis zoals uit het standaardmodel naar voren komt.

De vermogensseis op basis van het Solvency II standaardmodel bedraagt per 31 december 2016 13,1 miljoen. Het Solvency II vermogen van de organisatie bedraagt per 31 december 2016 € 24,5 miljoen, waarmee het solvabiliteitspercentage uitkomt op 187%. De Solvency II vermogensseis laat een lichte groei zijn ten opzichte van voorgaande jaren als gevolg van een toename in de brutopremies.

7. Resultaten

Het bruto premie-inkomen nam met 8,8% toe tot € 22,5 miljoen (2015: € 20,7 miljoen). Op het gebied van beroepsaansprakelijkheid stijgt de premie weer door de verbetering van de omzet bij onze verzekerden. Ook de andere branches gaven een groei in de bruto premie.

Het netto premie-inkomen kwam uit op € 16,8 miljoen (2015: € 14,2 miljoen), een toename als gevolg van de hogere brutopremie, verlaging van het quota share belang van herverzekeraars op de beroepsaansprakelijkheidsportefeuille en gunstigere herverzekeringscondities.

Gezien de bijzondere aard van de risico's en de beperkte omvang van de Vereende is de Vereende sterk afhankelijk van de herverzekeringmarkt. De contacten en de relaties met de herverzekeraars zijn dan ook intensief en goed te noemen.

De netto schadelast steeg in 2016 naar € 8,5 miljoen (2015: € 7,3 miljoen). De schadelast in de branche motorrijtuigen ontwikkelde zich positief terwijl in de branche aansprakelijkheid de schadelast steeg als gevolg van lagere dekking door herverzekeraars en een toename van grotere schaden, met name uit het niet naleven van volmachtcontracten.

De bedrijfskosten namen toe tot € 10,6 miljoen (2015: € 7,9 miljoen). De op het eerste gezicht hoge bedrijfskosten van de Vereende moeten gezien worden in relatie tot de bijzondere positie die de Vereende inneemt. De toename van de beheers- en personeelskosten werd veroorzaakt door investeringen in de herpositionering van de organisatie en de nieuwe verzekeringsapplicatie. De kosten voor de nieuwe verzekeringsapplicatie worden direct ten laste van het resultaat gebracht. In 2016 zijn voor deze applicatie € 2,6 miljoen (2015: € 1,0 miljoen) aan kosten gemaakt die ten laste van de Vereende komen. Deze applicatie wordt inmiddels al gebruikt door Waarborgfonds en Nederlands Bureau.

De bedrijfskosten die verband houden met de managementactiviteiten van de Vereende worden samen met de opbrengst uit hoofde van doorberekeningen onder het niet-technische resultaat verantwoord.

De resultaten op beleggingen lagen met name op het gebied van de vastrentende waarden lager, hetgeen leidde tot een daling van het beleggingsresultaat met 38,4% tot € 0,8 miljoen (2015: € 1,3 miljoen).

In totaal hebben deze ontwikkelingen geleid tot een negatief resultaat van € 1,0 miljoen voor belasting (2015: € 0,5 miljoen positief). Het resultaat na belastingen bedraagt € 0,7 miljoen negatief.

8. Vermogen

Het vermogen van de Vereende kan worden gekwalificeerd als Tier 1 kapitaal en bestaat uit gestort en opgevraagd kapitaal, herwaarderings- en overige reserves alsmede onverdeelde resultaten. Het eigen vermogen bedraagt ultimo 2016 € 24,9 miljoen ten opzichte van € 25,3 miljoen ultimo 2015. De daling van het vermogen houdt verband met het verlies over het boekjaar 2016.

9. Vooruitzichten

De missie van de Vereende heeft een grote maatschappelijk component. Woorden als ‘vangnet’ en ‘solidariteit’ staan hierin centraal. Zowel in onze eigen bedrijfsvoering, de externe positionering als in de propositie die wij onze klanten bieden, is maatschappelijk verantwoord ondernemen belangrijk. MVO is stevig gekoppeld aan de activiteiten van de Vereende en in 2017 zullen we een aantal thema’s zoals klimaat, technologie en solidariteit vertalen naar concrete doelstellingen in ons MVO-beleid.

In deze lijn kunnen we ook de haalbaarheidsstudie naar een pool voor cyberverzekeringen die momenteel loopt, plaatsen. Daarnaast staat de verzekerbareid van het overstromingsrisico weer op de agenda. Na het stranden van een marktbreed initiatief in 2013, komen de gesprekken over dit belangrijke onderwerp nu weer op gang. Een marktoplossing is waar wij in geloven, ook hier weer met inbegrip van de benodigde solidariteit, en waar wij wat uitvoering betreft graag partij in zullen zijn.

Bekendheid van de Vereende bij onze gevarieerde groep stakeholders is en blijft belangrijk om aan te werken. Dit betekent dat wij een actieve rol zullen vervullen in debatten over onderwerpen die onze business raken, naar buiten blijven treden met artikelen, nieuwsbrieven en als sprekers op podia maar ook zullen luisteren en gespitst zijn op kansen die er zijn om maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche op te pakken.

We streven naar een groei van rendabele premie-inkomsten in de eigen verzekeringsportefeuille en verwachten de stevige ambitie (+ 10%) zoals die is geformuleerd in ons Strategisch Plan 2016-2018 te kunnen waarmaken. Passend bij onze maatschappelijke rol vinden wij het ook om een deel van onze klanten, die voordeliger uit zullen zijn bij een reguliere verzekeraar te helpen om die stap te realiseren. Zo zullen we onderzoeken of we diensten als bijvoorbeeld budgetcoaching of rijvaardigheidsverbetering kunnen koppelen aan onze verzekeringsproducten.

Zonder de deskundigheid, enthousiasme en motivatie van onze medewerkers kunnen wij onze ambities niet realiseren. Wij hebben dan ook veel waardering voor de grote inzet die zij steeds weer laten zien. Daarnaast draagt de samenwerking met verschillende partners er toe bij dat wij onderwerpen met impact op de branche en maatschappij op de agenda kunnen zetten. Het vroegtijdig signaleren en intensief volgen van deze onderwerpen, krijgt daardoor vervolg.

Deze actieve rol geeft iedereen bij de Vereende energie om onze ambities te realiseren. Daarnaast helpen onze doelstellingen daarbij. Die doelstellingen leiden we, onder andere af, van onze mooie missie: ‘oplossingen bieden voor maatschappelijke issues in de verzekeringsbranche’. Wij geloven dat wij voor de maatschappij en de branche nog veel meer kunnen betekenen. Een voortrekkersrol die wij komend jaar actiever willen gaan claimen.

Rijswijk, 11 mei 2017

Directie de Vereende N.V.

mr. Ingrid A. Visscher

Nico J.M. Barendse RA



Jaarrekening 2016

De Vereende N.V.

Balans per 31 december 2016

Na voorstel tot resultaatbestemming (x € 1.000)

ACTIVA

31 december 2016

31 december 2015

BELEGGINGEN

10.1	Andere deelnemingen	59		59	
10.2	Overige financiële beleggingen	52.187		54.155	
			52.246		54.214

VORDERINGEN

11.1	Vorderingen uit directe verzekering	1.280		1.078	
	Vorderingen uit herverzekering	413		601	
11.2	Overige vorderingen	1.395		1.246	
			3.088		2.925

OVERIGE ACTIVA

12.1	Materiële vaste activa	1.289		1.603	
12.2	Liquide middelen	934		951	
			2.223		2.554

OVERLOPENDE ACTIVA

13.1	Lopende rente	690		765	
13.2	Overlopende activa	291		428	
			981		1.193

58.538

60.886

PASSIVA

31 december 2016

31 december 2015

14 EIGEN VERMOGEN

Gestort en opgevraagd kapitaal	3.019	3.019
Herwaarderingsreserve	1.455	1.190
Overige reserves	21.119	20.715
Onverdeeld resultaat	-674	404
	24.919	25.328

TECHNISCHE VOORZIENINGEN**15.1 Voor niet-verdiende premies**

- bruto	1.619	1.538
- herverzekeringsdeel	-234	-352
	1.385	1.186

15.2 Voor te betalen schaden

- bruto	44.152	43.806
- herverzekeringsdeel	-19.959	-20.751
	24.193	23.055

VOORZIENINGEN**16.2 Voor belastingen**

1.212	1.054
-------	-------

17 DEPOTS VAN HERVERZEKERAARS

1.296	1.266
-------	-------

SCHULDEN

Schulden uit directe verzekering	80	172
Schulden uit directe herverzekering	490	639

18 Overige schulden

2.368	4.380
2.938	5.191

19 OVERLOPENDE PASSIVA

2.595	3.806
58.538	60.886

Winst- en verliesrekening over 2016

(x € 1.000)

		2016	2015
20 TECHNISCHE REKENING SCHADEVERZEKERING			
VERDIENDE PREMIES EIGEN REKENING			
Brutopremies	22.515	20.695	
Uitgaande herverzekeringspremies	-5.507	-6.477	
Wijziging voorziening niet-verdiende premies eigen rekening			
- bruto	-121	-82	
- aandeel herverzekeraars	-72	42	
		16.815	14.178
TOEGEREKENDE OPBRENGST UIT BELEGGINGEN		351	515
OVERIGE TECHNISCHE BATEN EIGEN REKENING		529	252
SCHADEN EIGEN REKENING			
Bruto	-10.037	-10.208	
Aandeel herverzekeraars	2.652	3.567	
Wijziging voorziening voor te betalen schaden			
- bruto	-346	8.397	
- aandeel herverzekeraars	-792	-9.051	
		-8.523	-7.295
BEDRIJFSKOSTEN			
Acquisitiekosten	-2.221	-2.003	
Wijziging overlopende acquisitiekosten	40	18	
Beheers- en personeelskosten	-9.188	-7.059	
Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars	789	1.130	
		-10.582	-7.914
Resultaat technische rekening schadeverzekering		-1.410	-264

21 NIET TECHNISCHE REKENING

	2016	2015
Resultaat technische rekening schadeverzekering	-1.410	-264
Baten uit managementcontracten	7.374	7.359
Lasten uit managementcontracten	-7.374	-7.359
	-	-
Opbrengsten uit beleggingen	871	978
Gerealiseerd resultaat beleggingen	-	398
Niet-gerealiseerd resultaat uit beleggingen	-	-
Beleggingslasten	-64	-65
Toegerekende opbrengsten uit beleggingen overgeboekt naar technische rekening schadeverzekering	-351	-515
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening vóór belastingen	-954	532
Belastingen resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	280	-128
Resultaat na belastingen	-674	404

Overzicht totaalresultaat

(x € 1.000)

	2016	2015
Resultaat na belastingen	-674	404
Herwaardering beleggingen	265	-218
Totaalresultaat	-409	186

Kasstroomoverzicht 2016

(x € 1.000)

		2016	2015
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Resultaat na belastingen	-674		404
Aanpassingen voor:			
Koersresultaat beleggingen	161		748
Niet gerealiseerde herwaardering beleggingen	265		-218
Mutatie technische voorzieningen eigen rekening	1.337		694
Mutatie voorzieningen	158		7
Mutatie depots van herverzekeraars	30		-181
Afschrijving bedrijfsmiddelen	661		580
Mutatie kortlopende schulden	-2.253		1.415
Mutatie overlopende passiva	-1.211		325
Mutatie vorderingen	-163		89
Mutatie overlopende activa	211		22
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten		-1.478	3.885
Kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten			
Investerings en aankopen			
- Overige beleggingen	-4.403		-11.480
- Materiële vaste activa	-395		-716
Desinvesteringen, aflossingen en verkopen			
- Overige beleggingen	6.210		9.140
- Materiële vaste activa	49		145
Totaal kasstroom uit investerings- en beleggingsactiviteiten		1.461	-2.911
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Betaald dividend	0		-2.000
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten		0	-2.000
Mutatie liquide middelen		-17	-1.026
Stand liquide middelen per 1 januari		951	1.976
Stand liquide middelen per 31 december		934	951

1. Algemene informatie

1.1. Onderneming

De Vereende N.V. (hierna de Vereende) is een naamloze vennootschap met statutaire zetel te Rijswijk

De Vereende heeft een vergunning voor het uitoefenen van het schadeverzekeringsbedrijf in Nederland.

Tevens treedt de Vereende op als managementbedrijf voor de volgende organisaties:

- B.V. Bureau van de Nederlandse Pool voor Verzekering van Atoomrisico's (hierna Atoompool),
- de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (hierna NHT),
- DAP Holding N.V. (hierna DAP),
- Stichting Waarborgfonds Motorverkeer (hierna WBF) en
- Vereniging Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars (hierna NBM).

1.2. Grondslagen van waardering en bepaling resultaat

De jaarrekening is opgesteld volgens de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving, uitgaande van de continuïteit van de organisatie.

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Omzet wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Kosten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten, tenzij in de toelichting anders is aangegeven.

De rapporteringsvaluta van de jaarrekening van de Vereende is de euro (€). Alle bedragen luiden in duizenden euro's, tenzij anders aangegeven.

In de balans, de winst-en-verliesrekening en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

1.3. Gebruik van schattingen en veronderstellingen bij de opstelling van de financiële overzichten

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de Vereende schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de gerapporteerde activa en verplichtingen en de gerapporteerde baten en lasten over de verslagperiode. Het betreft met name het vaststellen van de verzekeringstechnische voorzieningen en het vaststellen van de voorziening op debiteuren. Hierbij worden de situaties beoordeeld, gebaseerd op beschikbare financiële gegevens en informatie. Hoewel deze schattingen met betrekking tot actuele gebeurtenissen en handelingen naar beste weten van het management worden gemaakt, kunnen de feitelijke uitkomsten afwijken van die schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Voor een nadere uiteenzetting van deze waarderingsgrondslagen wordt verwezen naar de betreffende toelichting op de jaarrekening en naar de onderstaande informatie.

1.4 Verbonden partijen

Als verbonden partijen worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap op de Vereende kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de Vereende en nauwe aanverwanten zijn verbonden partijen. Er zijn geen transacties van betekenis met verbonden partijen die niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan.

1.5. Verzekeringscontracten

Verzekeringscontracten zijn die verzekeringspolissen die een significant verzekeringsrisico dragen. Als een algemene richtlijn merkt de Vereende een verzekeringsrisico aan als significant indien de mogelijkheid bestaat dat zij naar aanleiding van het zich voordoen van een verzekerde gebeurtenis uitkeringen moet doen die aanzienlijk hoger liggen dan de betaalde premie.

1.5.1. Schadeverzekeringen

De schadeverzekeringen die de Vereende afgeeft zijn die verzekeringscontracten die niet in verband met het leven of overlijden van verzekerden een dekking geven. Deze contracten kennen grotendeels een kortere periode waarin gebeurtenissen zijn verzekerd. De schadeverzekeringscontracten van de Vereende zijn in de productgroepen motorrijtuigen (voornamelijk wettelijke aansprakelijkheid), brand, aansprakelijkheid en overige onder te verdelen.

Met aansprakelijkheidsverzekeringen voor motorrijtuigen, bedrijven en particulieren en beroeps- aansprakelijkheid verzekeren klanten van de Vereende zich tegen het risico dat zij als gevolg van hun onrechtmatig of nalatig handelen derden schade berokkenen. Met brand- en (casco)motorrijtuigverzekeringen verzekeren onze klanten zich voornamelijk tegen schade aan hun (on)roerende zaken of voor de waarde van (on)roerende zaken die verloren zijn gegaan.

1.5.2. Inkomende herverzekeringen

In het kader van milieu aansprakelijkheidsrisico's treedt de Vereende ten behoeve van een aantal Nederlandse verzekeraars op als herverzekeraar voor de door deze verzekeraars afgesloten verzekeringen.

2. Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit operationele-, investerings- en beleggings- en financieringsactiviteiten.

Bij de kasstroom uit operationele activiteiten wordt het resultaat na belastingen gecorrigeerd voor baten en lasten die niet hebben geresulteerd in ontvangsten en uitgaven in hetzelfde boekjaar en voor mutaties in voorzieningen en overlopende posten.

In het kader van het kasstroomoverzicht bestaan liquide middelen uit kasgelden en bij banken op rekening-courant beschikbare gelden.

3. Balans

3.1. Andere deelnemingen

De Vereende heeft in de deelneming slechts een gering belang en kan hierin geen invloed van betekenis uitoefenen. De deelneming is gewaardeerd tegen aanschafwaarde.

3.2. Overige financiële beleggingen

Bij het bepalen van de reële waarde van de beleggingen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van op de markt waarneembare gegevens. De reële waarden worden ingedeeld naar verschillende niveaus op basis van een reële-waarde-hiërarchie die als volgt uitgaat van de input die wordt gebruikt voor de waarderingstechnieken:

Niveau 1: genoteerde marktprijzen (niet gecorrigeerd) in actieve markten voor identieke activa.

Niveau 2: input die geen onder niveau 1 vallende genoteerde marktprijzen betreft en die waarneembaar is voor het actief, hetzij rechtstreeks (i.c. in de vorm van prijzen) hetzij indirect (i.c. afgeleid van prijzen).

Niveau 3: input voor het actief die niet is gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

De aandelen bestaan uit participaties in beleggingsinstellingen. Voor de participaties in beleggingsinstellingen geldt dat de in deze beleggingsinstellingen opgenomen beleggingen worden gewaardeerd tegen de ultimo boekjaar laatst bekende koers indien deze beleggingen een beursnotering hebben. Indien de beleggingen geen beursnotering kennen vindt waardering plaats op de ultimo boekjaar berekende intrinsieke waarde. De intrinsieke waarde wordt ontleend aan de op lokale grondslagen gebaseerde opgaven van de desbetreffende fund managers.

Ongerealiseerde herwaarderingsreserves worden opgenomen in de herwaarderingsreserve, tenzij sprake is van een waardering onder de kostprijs. Dit wordt voor elk fonds afzonderlijk bepaald. Bij verkoop wordt het gerealiseerde resultaat, zijnde het verschil tussen de opbrengstwaarde en de kostprijs, van de herwaarderingsreserve overgeboekt naar het resultaat. Deze waardering valt onder niveau 2.

Waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Het verschil tussen de marktwaarde en de historische kostprijs, de ongerealiseerde herwaardering, wordt opgenomen in de herwaarderingsreserve, tenzij sprake is van een waardering onder de historische kostprijs.

Bij verkoop wordt het gerealiseerde resultaat, zijnde het verschil tussen de opbrengstwaarde en de historische kostprijs, van de herwaarderingsreserve overgeboekt naar het resultaat. Deze waardering valt onder niveau 1.

De deposito's bij kredietinstellingen betreffen alle in de vorm van op deposito uitgezette gelden, gewaardeerd op nominale waarde. Deze waardering valt onder niveau 1.

3.3. Vorderingen uit directe verzekering

De vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde gewaardeerd onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van vorderingen.

3.4. Herverzekeringscontracten

Door de Vereende afgesloten contracten met herverzekeraars uit hoofde waarvan de Vereende wordt gecompenseerd voor schadebetalingen op een of meer door de Vereende uitgegeven verzekeringscontracten, worden aangemerkt als uitgaande herverzekeringscontracten (uitgaande herverzekering). Door de Vereende afgesloten verzekeringscontracten waarbij de contracthouder een andere verzekeraar is, worden aangemerkt als ontvangen herverzekeringscontracten (inkomende herverzekering) en verantwoord als een verzekeringscontract.

Herverzekeringspremies, provisies, uitkeringen en schaden zowel als technische voorzieningen voor herverzekeringscontracten worden op dezelfde wijze verantwoord als de directe verzekeringen waarvoor de herverzekeringen zijn afgesloten. Het aandeel van herverzekeraars in de technische voorzieningen vanwege herverzekeringscontracten en de uitkeringen waartoe de Vereende uit hoofde van haar herverzekeringscontracten gerechtigd is, worden opgenomen als activa uit herverzekering (herverzekeringsdeel). Deze activa bestaan uit kortlopende vorderingen op herverzekeraars (gepresenteerd onder de vorderingen) en vorderingen op langere termijn (gepresenteerd onder herverzekeringsdeel in de technische voorzieningen). Deze vorderingen zijn afhankelijk van de verwachte claims en uitkeringen die voortvloeien uit de desbetreffende herverzekerde verzekeringscontracten. De waardering van door en aan herverzekeraars verschuldigde bedragen geschiedt in overeenstemming met de voorwaarden van ieder herverzekeringscontract.

Het aandeel van herverzekeraars in de technische voorziening wordt per individuele claim bepaald, gebaseerd op dezelfde waarderingsgrondslagen als gehanteerd worden voor de bruto voorziening voor nog te betalen schaden. Met kredietrisico wordt geen rekening gehouden.

Verplichtingen uit herverzekering betreffen voornamelijk te betalen premies voor herverzekeringscontracten. Deze premies worden als last opgenomen over de periode waarin zij verschuldigd zijn. De vorderingen uit hoofde van herverzekeringscontracten worden op balansdatum beoordeeld op eventuele bijzondere waardeverminderingen.

3.5. Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur.

Periodiek wordt beoordeeld of de materiële vaste activa een bijzondere waardevermindering hebben ondergaan. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardevermindering-verlies wordt direct als last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3.6. Liquide Middelen

Liquide middelen bestaan uit banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken worden opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.7. Eigen vermogen

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als eigen vermogensinstrumenten worden gepresenteerd onder het eigen vermogen. Uitkeringen aan houders van deze instrumenten worden in mindering van het eigen vermogen gebracht als onderdeel van de bestemming van het resultaat.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividend, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten.

3.8. Technische voorzieningen

3.8.1. Voor niet-verdiende premies

Schadeverzekering

De voorziening voor niet-verdiende premies is berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicotermijnen. De voorziening is gelijk aan de niet-verdiende bruto premies onder aftrek van vooruitbetaalde herverzekeringspremies (herverzekeringsdeel). De acquisitiekosten worden naar rato op de bruto premie in mindering gebracht.

Inkomende herverzekering

Voor de inkomende herverzekeringscontracten wordt geen rekening gehouden met de nog niet verstreken risicotermijnen. De door cedenten opgegeven geboekte netto premie over het boekjaar wordt als opbrengst in het boekjaar verantwoord.

3.8.2. Voor te betalen schaden

Schadeverzekering

Voorzieningen voor te betalen schaden betreffen de geaccumuleerde schattingen van de uiteindelijke schaden en omvatten een voorziening voor reeds voorgevallen, maar nog niet gemelde schaden. De voorzieningen geven de schatting weer van de toekomstige uitkeringen en schadebehandelingskosten voor gemelde en nog niet gemelde schadeclaims met betrekking tot verzekerde gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan. Verwachte subrogatie wordt afzonderlijk op de balans onder de vorderingen uit directe verzekering opgenomen.

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten.

De schadevoorziening voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen voor tussenpersonen en makelaars onroerende zaken wordt voor de schadelast binnen het eigen behoud actuair bepaald. Op basis van historische uitkeringspatronen wordt een verwachtingswaarde berekend, die wordt verhoogd met een zogenaamde volatiliteitsbuffer in verband met inherente onzekerheid rondom de schatting van toekomstige uitkeringen (risicomarge). Voor schade die het eigen behoud te boven gaat wordt op post voor postbasis een aanvullende voorziening getroffen. Bovenop deze voorzieningen is een voorziening voor schadebehandeling gevormd.

Het vaststellen van een voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij onderbouwde schattingen en beoordelingen moeten worden gemaakt. De schadevoorzieningen worden, conform hetgeen gebruikelijk is in de branche, niet contant gemaakt. Wijzigingen in schattingen worden in het resultaat opgenomen in de periode waarin de schattingen zijn aangepast.

Verplichtingen voor niet-betaalde schade worden in het geval van individuele gevallen die zijn gemeld, geschat aan de hand van de schadevaststelling. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schade, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses.

Statistische analyses worden ook gebruikt om de uiteindelijk verwachte kosten te schatten van complexere claims die door zowel in- als externe factoren (zoals schadebehandelingsprocedures, inflatie, veranderingen in wet- en regelgeving, gerechtelijke uitspraken, historie en trends) kunnen worden beïnvloed. Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

Inkomende herverzekering

De aangehouden voorzieningen voor te betalen schade voor milieuschadeverzekeringen worden vastgesteld aan de hand van opgaven van cedenten. Deze voorzieningen worden verhoogd op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. De voorzieningen worden niet contant gemaakt. Een voorziening voor schadebehandelingskosten wordt niet getroffen omdat de schadebehandeling door en voor rekening van de cedenten plaatsvindt.

3.9. Overige voorzieningen

3.9.1. Pensioenen

De pensioentoezeggingen zijn gebaseerd op een geïndexeerd middelloonregeling en toegezegd pensioen. De pensioenregeling is een garantiecontract ondergebracht bij een verzekeraar.

Toegekende pensioenaanspraken worden door middel van jaarlijkse premiebetaling afgefinancierd.

Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen.

Jaarlijks wordt door de verzekeraar de overrente over de premiereserve vastgesteld. De overrente wordt bepaald aan de hand van een rendement op een fictieve portefeuille van beleggingen in vastrentende waarden. Het contract met de verzekeraar biedt ook de mogelijkheid om voor ten hoogste 20% van de premiereserve te beleggen in beleggingsfondsen. Het rendement op de beleggingen in fondsen wordt toegevoegd c.q. onttrokken (indien negatief) aan de overrente.

Indien een negatief rendement op het in zakelijke waarden (beleggingsfondsen) belegde deel van de premiereserve tot gevolg heeft dat de overrente in enig jaar negatief is, wordt deze negatieve overrente, gedurende de contractduur, in volgende jaren gecompenseerd met eventueel dan gerealiseerde positieve overrente.

De jaarlijks beschikbare overrente wordt toegevoegd aan een bij de verzekeraar aangehouden depot. Dit depot kan uitsluitend worden aangewend ter financiering van de herziening (waaronder indexering) van de verzekerde pensioenen. Jaarlijkse indexering van de pensioenen vindt slechts plaats voor zover hiervoor voldoende middelen in het depot aanwezig zijn. Indien het depot onvoldoende middelen bevat wordt jaarlijks door de directie een besluit genomen of en in welke mate indexatie van de opgebouwde rechten plaatsvindt.

3.9.2. Belastingen

Voor tijdelijke verschillen tussen de fiscale boekwaarde van activa en verplichtingen en de boekwaarde volgens deze jaarrekening worden latente belastingvorderingen en -verplichtingen gevormd. Hierbij wordt uitgegaan van de belastingtarieven die gelden per balansdatum. De latente belastingen worden gewaardeerd op nominale waarde.

De belangrijkste tijdelijke verschillen vloeien voort uit de herwaardering van beleggingen en fiscale faciliteiten (egalisereserve).

De over de winst verschuldigde belasting wordt opgenomen in de periode waarin de winsten ontstaan, gebaseerd op de geldende fiscale wetgeving. Latente belastingen met betrekking tot de herwaardering van beleggingen, waarvan waardeveranderingen direct ten laste of ten gunste van het eigen vermogen worden gebracht, worden ook ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht en worden hierna samen met de uitgestelde waardeveranderingen opgenomen in de winst- en verliesrekening.

3.10. Depots van herverzekeraars

Depots van herverzekeraars hebben betrekking op met poolmaatschappijen af te rekenen verplichtingen met een looptijd langer dan één jaar. Aan een deel van de depots wordt een rentevergoeding verstrekt, gebaseerd op het door de Vereende gemaakte rendement op deze gelden.

3.11. Schulden uit directe verzekering

Schulden uit directe verzekering hebben betrekking op nog aan tussenpersonen uit te keren provisies en premies.

3.12. Schulden uit herverzekering

Schulden uit herverzekering hebben betrekking op nog aan herverzekeraars verschuldigde premies uit hoofde van de herverzekeringscontracten. Zie ook onderdeel 3.4 van deze toelichting.

3.13. Overige schulden en overlopende passiva

De overige schulden en overlopende passiva betreffen voornamelijk waarborgsommen van polishouders alsmede door verzekerden vooruitbetaalde verzekeringspremies.

Bij het afsluiten van een motorrijtuigverzekering dient de verzekeringnemer een vast bedrag als waarborg te storten. Deze waarborgsom wordt gebruikt indien een polis wegens wanbetaling wordt geroyeerd. In dat geval wordt de waarborgsom verrekend met de nog verschuldigde premie. Bij een reguliere beëindiging van de polis wordt de waarborgsom in zijn geheel gerestitueerd. Over de waarborgsom wordt geen rente vergoed.

4. Winst- en verliesrekening

4.1. Verdiende premies eigen rekening

De bruto premie wordt als opbrengst geboekt op het moment dat deze in rekening wordt gebracht.

De voorziening voor niet-verdiende premies geeft het deel van de geboekte premies weer dat betrekking heeft op de niet verstreken risicotermijnen. Deze voorziening voor niet-verdiende premies wordt separaat voor ieder verzekeringscontract bepaald op basis van een dagelijkse pro-rata methode.

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord als een last in overeenstemming met de vorm van herverzekeringsdekkingen die zijn ontvangen. Het deel van de uitgaande herverzekeringspremies dat behoort bij de niet-verdiende premie, wordt opgenomen als een vooruitbetaling.

Polis- en administratiekosten die aan verzekerden in rekening zijn gebracht worden als opbrengst geboekt.

De opbrengsten uit inkomende herverzekering met betrekking tot de milieuschadeverzekeringen worden verantwoord aan de hand van de opgaven door cedenten en een voorschot op de voor het boekjaar verwachte premie. Met een voorziening voor niet-verdiende premies wordt geen rekening gehouden.

4.2. Toegerekende opbrengst uit beleggingen

De toegerekende opbrengst uit beleggingen heeft betrekking op het gedeelte van de opbrengsten uit beleggingen dat wordt toegerekend aan het resultaat technische rekening schadeverzekering in verband met de liquiditeiten en beleggingen die als dekking voor de technische voorzieningen worden aangehouden.

De toerekening vindt plaats op basis van de verhouding tussen het gemiddelde van de technische voorzieningen en het balanstotaal per primo en ultimo van het boekjaar.

4.3. Overige technische baten eigen rekening

De overige technische baten eigen rekening hebben betrekking op ontvangen vergoedingen en commissies voor beheers- en personeelskosten in het kader van het beheren van de verzekeringspool voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen van assurantietussenpersonen en makelaars in onroerend goed (BAVAM) en de Nederlandse Milieupool II. De opbrengsten worden verantwoord in dezelfde periode als ook de doorbelaste kosten als last worden verantwoord.

4.4. Schaden eigen rekening

De schaden eigen rekening betreft de uitkeringen voor geleden schaden en de kosten van derden voor het vaststellen van de schaden, ontvangen herverzekeringsuitkeringen alsmede de mutatie in de technische voorziening voor te betalen schaden.

4.5. Bedrijfskosten

4.5.1. Acquisitiekosten

De acquisitiekosten zijn de vergoedingen die aan assurantietussenpersonen worden verstrekt voor het opnemen van posten in de portefeuille. De acquisitiekosten worden aan de kosten toegerekend naar evenredigheid van de verstreken termijn van de afgegeven dekking. In de voorziening voor niet-verdiende premies zijn op de niet-verdiende bruto premie de acquisitiekosten in mindering gebracht. De mutatie op de in de voorziening niet-verdiende premie opgenomen acquisitiekosten wordt in de resultatenrekening verantwoord als “wijziging overlopende acquisitiekosten”.

4.5.2. Beheers- en personeelskosten

Hieronder worden de personeels-, kantoor-, huisvesting-, automatiserings- en andere bedrijfskosten verantwoord voor zover deze kosten zijn te relateren aan de verzekeringstechnische activiteiten van de Vereende. Onder de personeelskosten vallen onder andere salarissen, sociale lasten en pensioenlasten. De kosten voor de behandeling van schaden worden niet toegerekend aan de schadelast eigen rekening maar blijven onderdeel van de beheers- en personeelskosten.

4.5.3. Provisie en winstdeling ontvangen van herverzekeraars

Betreft de van herverzekeraars ontvangen commissie in het kader van de afgesloten herverzekeringscontracten.

4.6. Baten uit managementcontracten

De baten uit managementcontracten hebben betrekking op ontvangen vergoedingen voor beheers- en personeelskosten in het kader van het managen van het Waarborgfonds, het NBM, de Atoompool en de NHT en de run-off van de DAP. Conform de overeenkomsten worden de werkelijk gemaakte kosten door de Vereende doorbelast zonder risico- of winst-opslag. De opbrengsten worden verantwoord in dezelfde periode als ook de doorbelaste kosten als last worden verantwoord.

4.7. Lasten uit managementcontracten

Hieronder worden de personeels-, kantoor-, huisvesting-, automatiserings- en andere bedrijfskosten verantwoord voor zover deze kosten zijn te relateren aan de managementactiviteiten van de Vereende. Onder de personeelskosten vallen onder andere salarissen, sociale lasten en pensioenlasten.

4.8. Opbrengsten, lasten en niet gerealiseerde resultaten uit beleggingen

Het resultaat uit beleggingen bestaat uit rente, dividend, herwaarderingen en de kosten in verband met het aanhouden van de beleggingen en de uitgevoerde transacties.

4.9. Belastingen

De belastingen worden berekend over het resultaat rekening houdend met fiscale voorschriften en faciliteiten.

5 Risicoprofiel

De Vereende is door de verzekeringsbranche opgericht voor het verzekeren c.q. managen van bijzondere risico's. Om de financiële risico's voor de Vereende beheersbaar te maken zijn de verzekeringstechnische risico's voor een belangrijk deel door middel van herverzekeringscontracten afgedekt. Herverzekering vindt plaats zowel bij professionele herverzekeraars als bij (pools van) Nederlandse verzekeraars.

Daarnaast voert de Vereende het management over Waarborgfonds, NBM, Atoompool en NHT. In het kader van de managementovereenkomsten is afgesproken dat de Vereende de werkelijk gemaakte kosten ten behoeve van deze organisaties doorbelast zonder risico- of winstopslag. In de overeenkomsten met Waarborgfonds en NBM zijn (financiële) afspraken gemaakt ter compensatie van het risico voor de Vereende bij beëindiging van de managementovereenkomsten.

6 Verzekeringsrisico

6.1 Samenstelling verzekeringsportefeuille

Binnen de verzekeringsportefeuille ligt de nadruk op Motorrijtuigen en Aansprakelijkheid. Binnen de branche Motorrijtuigen wordt dekking geboden aan verzekerden die naar aard van het risico veelal niet door andere verzekeraars worden geaccepteerd. Binnen de branche Aansprakelijkheid wordt specifiek dekking geboden aan assurantietussenpersonen en makelaars in onroerend goed ten aanzien van hun beroepsaansprakelijkheid.

Deze beroepsaansprakelijkheidsverzekering houdt een risico van concentratieschade in op het moment dat één of meer handelingen, die universeel binnen deze groep worden uitgevoerd, als onrechtmatig worden beschouwd.

6.2 Ontwikkeling Netto Schadeverloop 2014 tot en met 2016 (na herverzekering)

		Technische voorzieningen voor te betalen schaden per 1 januari	Betalingen	Technische voorzieningen voor te betalen schaden per 31 december	Per saldo vrijval toevoegingen
2016	Schadejaren:				
	2012 en eerder	5.600	1.199	3.922	479
	2013	3.399	614	1.944	841
	2014	3.000	1.040	2.806	-846
	2015	7.142	2.195	3.629	1.318
	Totaal t/m 2015	19.141	5.048	12.301	1.792
	2016		2.336	8.145	
	Totaal Netto		7.384	20.446	
	Schadebehandelingskosten	3.914		3.747	
	Voorziening netto	23.055		24.193	
2015	Schadejaren:				
	2011 en eerder	5.875	1.065	3.813	997
	2012	2.284	681	1.787	-184
	2013	4.879	999	3.399	481
	2014	5.441	1.488	3.000	953
	Totaal t/m 2014	18.479	4.233	11.999	2.247
	2015		2.408	7.143	
	Totaal Netto		6.641	19.142	
	Schadebehandelingskosten	3.922		3.914	
	Voorziening netto	22.401		23.056	
2014	Schadejaren:				
	2010 en eerder	5.217	1.366	4.409	-558
	2011	2.747	601	1.466	680
	2012	3.988	984	2.284	720
	2013	5.635	1.706	4.879	-950
	Totaal t/m 2013	17.587	4.658	13.038	-109
	2014		1.775	5.441	
	Totaal Netto		6.432	18.479	
	Schadebehandelingskosten	3.999		3.922	
	Voorziening netto	21.586		22.401	

Het netto uitloopresultaat verdeeld naar de belangrijkste branches geeft voor deze jaren het volgende beeld:

	2016	2015	2014
Wettelijke aansprakelijkheid Motorrijtuigen	-445	194	-73
Algemene aansprakelijkheid	2.000	2.080	-103
Overige branches	237	-27	67
	1.792	2.247	-109

Toereikendheidstoets

Op grond van het Besluit prudentiële regels Wft dient jaarlijks een toets te worden uitgevoerd naar de toereikendheid van de balanswaarde van de voorzieningen. De Vereende voert hiervoor een kwalitatieve toets uit per homogene groep, zoals hieronder nader is uitgewerkt.

Samenstelling

Voor de samenstelling van de homogene groepen is gekeken naar het aard van het risico (langlopende claims/kortlopend) en naar de doelgroepen (particulieren/bedrijven). Deze onderverdeling leidt er toe dat per productgroep die gevoerd wordt een kwalitatieve toereikendheidstoets over de aangehouden voorziening premies en voorziening schaden wordt gegeven.

Vaststelling voorzieningen

Voorziening premies

Schadeverzekering

De voorziening voor niet-verdiende premies is berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicoterminen. De voorziening is gelijk aan de niet-verdiende bruto premies onder aftrek van vooruitbetaalde herverzekeringspremies (herverzekeringsdeel). De acquisitiekosten worden naar rato op de bruto premie in mindering gebracht.

Inkomende herverzekering

Voor de inkomende herverzekeringscontracten wordt geen rekening gehouden met de nog niet verstreken risicoterminen. De door cedenten opgegeven geboekte netto premie over het boekjaar wordt als opbrengst in het boekjaar verantwoord.

Voorziening schade

Schadeverzekering

Voorzieningen voor te betalen schaden betreffen de geaccumuleerde schattingen van de uiteindelijke schaden en omvatten een voorziening voor reeds voorgevallen, maar nog niet gemelde schaden. De voorzieningen geven de schatting weer van de toekomstige uitkeringen en schadebehandelingskosten voor gemelde en nog niet gemelde schadeclaims met betrekking tot verzekerde gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan. Verwachte subrogatie wordt afzonderlijk op de balans onder de vorderingen uit directe verzekering opgenomen.

De voorziening voor te betalen schaden is bestemd voor de per balansdatum nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorgaande jaren. De vaststelling geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens, rekening houdende met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten.

De schadevoorziening voor de beroepsaansprakelijkheidsverzekeringen voor tussenpersonen en makelaars onroerende zaken wordt voor de schadelast actuarieel bepaald.

Bovenop deze voorzieningen is een voorziening voor schadebehandeling gevormd.

Het vaststellen van een voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij onderbouwde schattingen en beoordelingen moeten worden gemaakt. De schadevoorzieningen worden, conform hetgeen gebruikelijk is in de branche, niet contant gemaakt. Wijzigingen in schattingen worden in het resultaat opgenomen in de periode waarin de schattingen zijn aangepast.

Verplichtingen voor niet-betalde schaden worden in het geval van individuele gevallen die zijn gemeld, geschat aan de hand van de schadevaststelling. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schaden, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses.

Statistische analyses worden ook gebruikt om de uiteindelijk verwachte kosten te schatten van complexere claims die door zowel in- als externe factoren (zoals schadebehandelingsprocedures, inflatie, veranderingen in wet- en regelgeving, gerechtelijke uitspraken, historie en trends) kunnen worden beïnvloed. Uitkeringen worden als last opgenomen wanneer ze worden gedaan.

Inkomende herverzekering

De aangehouden voorzieningen voor te betalen schaden voor milieuschadeverzekeringen worden vastgesteld aan de hand van opgaven van cedenten. De voorzieningen worden niet contant gemaakt. Een voorziening voor schadebehandelingskosten wordt niet getroffen omdat de schadebehandeling door en voor rekening van de cedenten plaatsvindt.

Toetsing

Voorziening Premies

De voorziening voor niet-verdiende premies wordt berekend naar evenredigheid van de nog niet verstreken risicoterminen. Alle polissen kennen een looptijd van maximaal één jaar.

De voorziening is kwalitatief getoetst door een beoordeling van de mate waarin de premies in de afgelopen 3 jaar kosten-dekkend zijn geweest. Wij hebben geconcludeerd dat de voorziening toereikend is.

Voorziening Schade

Wij hebben onze voorzieningen op kwalitatieve wijze op toereikendheid getoetst. Hierbij zijn wijzigingen in waarderingsmethodiek en de uitloop over de afgelopen 5 jaar geëvalueerd.

Op basis van de analyse van de historische uitloopresultaten, ondersteund door de recente wijzigingen in de waarderingsmethodiek, zijn wij van mening dat de opgenomen voorzieningen toereikend zijn.

6.3 Frauderisico's

Onrechtmatig claimedrag van polishouders heeft betrekking op het risico dat polishouders onterecht een schade claimen, of de omvang van een schade overdrijven. Door de diverse afdelingen waaronder Acceptatie en Schadebehandeling wordt gelet op indicatoren in aanvraagformulieren c.q. schademeldingen die op mogelijke fraude kunnen duiden. De behandeling van deze dossiers wordt vervolgens overgedragen aan de afzonderlijke afdeling Speciale Zaken.

6.4 Herverzekering

Het eigen behoud is afgestemd op de omvang van het vermogen van de Vereende en de gewenste risicotolerantie.

		2012	2013	2014	2015	2016
Dekking						
Motor WA en casco	per risico	350	350	400	400	400
Beroepsaansprakelijkheid	per risico	375	375	375	375	400
Milieuschadeverzekering	per risico	225	100	350	350	350
Particuliere aansprakelijkheid	per risico	350	350	400	400	400
Bedrijfsaansprakelijkheid	per risico	-	-	500	500	500
Brand	per risico	250	250	350	350	350

De risico's uit de beroepsaansprakelijkheidsverzekering zijn tot en met 2006 voor 100% afgedekt door een pool van Nederlandse verzekeraars, waarbij door de pool de schaden boven 750 zijn herverzekerd bij een grote buitenlandse herverzekeraar. Ultimo 2006 is deze pool beëindigd. De Vereende heeft de premies en risico's in 2016 voor 20% (2015:

40%) gecedeerd aan een aantal Nederlandse verzekeraars. Voor individuele schaden boven het eigen aandeel van 400 zijn herverzekeringsovereenkomsten afgesloten met professionele herverzekeraars.

De risico's van milieuschadenverzekering zijn via inkomende herverzekeringscontracten overgenomen van een aantal Nederlandse verzekeraars. Deze risico's worden vervolgens gecedeerd aan een pool van Nederlandse verzekeraars en professionele herverzekeraars. In 2016 waren de risico's voor 86% gecedeerd (2015: 86%).

De professionele herverzekeraars die participeren in het herverzekeringsprogramma voor de door de Vereende afgegeven dekkingen worden geselecteerd op basis van financiële sterkte en continuïteit, gezien het lange termijnkarakter van de schadeafwikkeling.

Het risico van terrorisme is herverzekerd bij de NHT.

7 Marktrisico

Het marktrisico voor de Vereende ontstaat doordat bij veranderingen in de financiële markten de waardeveranderingen van de beleggingen (aandelen, vastrentend) niet gelijk loopt met die van de verplichtingen.

7.1 Renterisico

De renterisico's voor de Vereende zijn beperkt. De technische voorzieningen worden niet contant gemaakt en in de schuldenposities zijn, uitgezonderd in depot gestorte gelden door NMP-poolmaatschappijen en herverzekeraars, geen schulden opgenomen waarvoor rentevergoedingen worden verstrekt. Het renterisico komt tot uiting in mutaties in de resultatenrekening indien door wijzigingen in de marktrente de marktwaarde van de vastrentende activa onder de aanschafwaarde komt te liggen.

	2016	2015
Marktwaarde	38.334	40.450
Aanschafwaarde	37.956	39.993

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duratie. De duratie van de beleggingen in vastrentende waarden ligt op 3,17 (2015: 3,45).

7.2 Prijsrisico

De aandelenbeleggingen van de Vereende hebben ultimo 2016 een waarde van € 6,2 miljoen (2015 : € 5,7 miljoen). De aandelenbeleggingen bestaan uit beleggingen in beleggingsfondsen.

	2016	2015
Mondiaal aandelenfonds	71%	72%
Hoog dividendfonds	29%	28%
	100%	100%

7.3 Liquiditeitsrisico

Door de Vereende worden voor het opvangen van volatiliteit in schade-uitkeringen liquiditeiten in de vorm van korte termijn deposito's aangehouden. Jaarlijks zijn de ontvangen premies afdoende voor het opvangen van de in dat jaar te betalen schaden en bedrijfskosten.

De duratie van de beleggingen wordt periodiek getoetst en afgestemd met de gemiddelde looptijd van de verzekeringsverplichtingen.

8 Kredietrisico

De Vereende kent verschillende verschijningsvormen van kredietrisico. Het kredietrisico in de beleggingsportefeuille en vorderingen op herverzekeraars zijn hiervan de belangrijkste.

8.1 Kredietrisico binnen de beleggingsportefeuille

Het kredietrisico binnen de vastrentende beleggingsportefeuille van de Vereende is het risico dat een emittent van een obligatie of een debiteur van een onderhandse lening niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. De strategische omvang van de diverse kredietwaardigheidscategorieën binnen de vastrentende portefeuille is vastgelegd in mandaten voor de vermogensbeheerder.

Periodiek wordt gecontroleerd en gerapporteerd of de vermogensbeheerder zich aan de mandaten heeft gehouden.

De portefeuille in vastrentende waarden betreft beleggingen in (staats)leningen aan, door de markt als kredietwaardig beschouwde, landen, met een minimale rating van AA (volgens Standards & Poor's).

De landen waarin wordt belegd zijn Nederland, Duitsland, Frankrijk, Finland en Oostenrijk.

Het kredietrisico binnen de categorie aandelen wordt ondervangen door de keuze voor beleggingsfondsen waarmee de beleggingen over een groot aantal partijen wordt gespreid en waarbij individuele belangen per partij onder de 2% blijven.

De deposito's zijn ondergebracht bij Nederlandse banken met een rating van minimaal A volgens Standard & Poor's.

8.2 Kredietrisico vorderingen op herverzekeraars

De Vereende maakt in ruime mate gebruik van herverzekeraars teneinde de financiële gevolgen van geaccepteerde verzekeringstechnische risico's voor de Vereende beheersbaar te houden. Bij herverzekering wordt gebruik gemaakt van pools van Nederlandse verzekeraars (BAVAM-pool en Milieupool) en van professionele herverzekeraars.

Ten aanzien van de professionele herverzekeraars maakt de Vereende gebruik van een vaste groep gerenommeerde herverzekeraars met een minimale rating van A-, volgens Standard & Poor's.

De Nederlandse verzekeraars die in de pools vertegenwoordigd zijn staan allen onder toezicht van De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten. Door de directie is het kredietrisico van deze verzekeraars beoordeeld en geconcludeerd dat een voorziening voor oninbaarheid niet getroffen behoeft te worden.

De posities in vorderingen en schulden aan herverzekeraars kan als volgt over beide groepen worden verdeeld:

	2016			2015		
	Pools	Professionele herver- zekeraars	Totaal	Pools	Professionele herver- zekeraars	Totaal
Vorderingen uit herverzekering	275	138	413	165	436	601
Technische voorziening voor niet verdiende premies en lopende risico's	8	226	234	18	334	352
Technische voorziening voor te betalen schaden	17.251	2.708	19.959	17.532	3.219	20.751
Depots van herverzekeraars	-1.161	-135	-1.296	-1.131	-135	-1.266
Schulden uit herverzekering	-333	-157	-490	-591	-48	-639
	16.040	2.780	18.820	15.993	3.806	19.799

9 Solvabiliteit

Met ingang van 2016 wordt de solvabiliteitseis vastgesteld op basis van de Solvency II wetgeving. De Vereende past hiervoor het standaard model toe. Op basis van het standaardmodel bedraagt de vereiste solvabiliteit € 13,1 miljoen. Het aanwezige vermogen op basis van de Solvency II waarderingsregels bedraagt € 24,5 miljoen.

Het verschil tussen het vermogen zoals opgenomen in deze jaarrekening en het vermogen op basis van de Solvency II waardering wordt veroorzaakt doordat voor Solvency II andere waarderingsmethoden zijn voorgeschreven voor met name de technische voorzieningen.

De solvabiliteitsratio komt hiermee op 187%.

10 Beleggingen

10.1 Andere deelnemingen

De andere deelnemingen bestaat uit een belang in Centrale Expertise Dienst Holding B.V. (2,3%) ad 59 (2015: 59).

10.2 Overige financiële beleggingen

	31 december 2015	Aankopen	Verkopen	Herwaar- deringen	31 december 2016
Aandelen	5.694	87	-	432	6.213
Waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente	40.450	4.316	-5.839	-593	38.334
Deposito's bij Kredietinstellingen	8.011	-	-371	-	7.640
Totaal	54.155	4.403	-6.210	-161	52.187

De aandelen bestaan uit participaties in beleggingsfondsen. Deze beleggingsfondsen beleggen in aandelen. Zie hoofdstuk 3.2 voor een nadere toelichting. De aanschafwaarde bedraagt 4.651 (2015: 4.560). De historische kostprijs van de waardepapieren met een vaste of van de rentestand afhankelijke rente bedraagt 37.956 (2015: 39.993).

De reële waarden van de overige financiële beleggingen bedragen 52.187 en zijn ingedeeld naar de volgende niveaus:

	31 december 2016	31 december 2015
Niveau 1	45.974	48.461
Niveau 2	6.213	5.694
Niveau 3	-	-
	52.187	54.155

11 Vorderingen

De resterende looptijd van de vorderingen bedraagt minder dan één jaar.

11.1 Vorderingen uit directe verzekeringen

	31 december 2016	31 december 2015
Verzekeringnemers (incl. regres)	497	484
Tussenpersonen	783	594
	1.280	1.078

De op de vorderingen in mindering gebrachte voorziening voor mogelijke oninbaarheid bedraagt 575 (2015: 905).

11.2 Overige vorderingen

	31 december 2016	31 december 2015
Vorderingen op partijen waarvoor de Vereende het management voert	591	593
Belastingen en sociale premies	658	503
Overige vorderingen	146	150
	1.395	1.246

12 Overige activa

12.1 Materiële vaste activa

	Verbouwing		Inventaris en Machines		Bedrijfsauto's		Hard- en software		Totaal	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
Stand per 1 januari	588	840	91	120	326	350	599	302	1.604	1.612
Investerings	-	-	2	9	141	167	252	540	395	716
Afschrijvingen	-253	-253	-36	-38	-86	-86	-286	-203	-661	-580
Desinvesteringen	-	-	-	-	-49	-105	-1	-40	-49	-145
Stand per 31 december	335	588	57	91	332	326	565	599	1.289	1.603
Cumulatieve aanschafwaarde	2.479	2.479	1.072	1.085	489	476	1.283	1.696	5.323	5.736
Cumulatieve afschrijvingen	-2.145	-1.892	-1.015	-994	-157	-150	-718	-1.097	-4.034	-4.133
Stand per 31 december	335	588	57	91	332	326	565	599	1.289	1.603
Afschrijvingstermijn in jaren (economische levensduur)	8-10	8-10	5	5	5	5	2-3	2-3		

12.2 Liquide middelen

Het saldo aan liquide middelen staat ter vrije beschikking van de Vereende.

13 Overlopende activa

13.1 Lopende rente

De lopende rente betreft de verdiende en te ontvangen (coupon)rente van de waardepapieren met een vaste of van een rentestand afhankelijke rente en depositogelden bij kredietinstellingen.

13.2 Overige overlopende activa

	31 december 2016	31 december 2015
Vooruitbetaalde kosten	285	422
Overige	6	6
	291	428

14 Eigen vermogen

	Gestort en opgevraagd kapitaal	Herwaar- derings reserve	Overige reserves	Onverdeeld resultaat	Totaal
Stand per 31 december 2014	3.019	1.408	22.285	430	27.142
Ongerealiseerde herwaarderingen op beleggingen	-	-	-	-	-
Resultaatbestemming 2014	-	-218	430	-	212
Resultaat na belastingen 2015	-	-	-	-430	-430
Dividenduitkering	-	-	-2.000	404	-1.596
Stand per 31 december 2015	3.019	1.190	20.715	404	25.328
Stand per 31 december 2015	3.019	1.190	20.715	404	25.328
Ongerealiseerde herwaarderingen op beleggingen	-	265	-	-	265
Resultaatbestemming 2015	-	-	404	-404	-
Resultaat na belastingen 2016	-	-	-	-674	-674
Dividenduitkering	-	-	-	-	-
Stand per 31 december 2016	3.019	1.455	21.119	-674	24.919

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 5 miljoen waarbij de waarde per aandeel € 1 bedraagt.

Hiervan zijn 3.018.522 aandelen geplaatst en volgestort.

De aandelen staan op naam. Aandeelhouders kunnen slechts zijn verzekeringsondernemingen, toegelaten tot de uitoefening van het verzekeringsbedrijf in Nederland, of ondernemingen waarvan het vermogen grotendeels bestaat uit aandelen in bedoelde verzekeringsondernemingen. Er zijn geen aandelen waaraan bijzondere rechten zijn toegekend.

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van juni 2016 is besloten het resultaat over 2015 geheel toe te voegen aan de Overige Reserves.

15 Technische voorzieningen

15.1 Voor niet-verdiende premies

	31 december 2016			31 december 2015		
	Bruto	Herver- zekering	Netto	Bruto	Herver- zekering	Netto
Algemene aansprakelijkheid	299	-128	171	383	-263	120
Brand en andere schade aan goederen	262	-28	234	227	-17	210
Zee, transport en luchtvaart	-	-	-	-	-	-
Aansprakelijkheid motorvoertuigen	985	-74	911	923	-72	851
Overige motorrijtuigverzekeringen	61	-4	57	3	-	3
Rechtsbijstand	12	-	12	2	-	2
	1.619	-234	1.385	1.538	-352	1.186

De bruto niet-verdiende premie is opgenomen onder aftrek van de aan de niet verdiende premie toe te rekenen acquisitiekosten van 302 (2015: 302).

		Bruto 2015	Herverzekering 2015
	2016		
Saldo 1 januari	1.538	1.456	-351
Toevoegingen gedurende het jaar	22.515	20.695	-5.507
Toegevoegd aan het resultaat	-22.434	-20.614	5.624
Saldo 31 december	1.619	1.538	-234

15.2 Voor te betalen schade

	31 december 2016			31 december 2015		
	Bruto	Herverzekering	Netto	Bruto	Herverzekering	Netto
Algemene aansprakelijkheid	33.305	-16.595	16.710	31.477	-16.958	14.519
Brand en andere schade aan goederen	954	-733	221	1.105	-675	430
Zee, transport en luchtvaart	391	-194	197	391	-194	197
Aansprakelijkheid motorvoertuigen	9.129	-2.437	6.692	10.655	-2.924	7.731
Overige motorrijtuigverzekeringen	323	-	323	136	-	136
Rechtsbijstand	50	-	50	42	-	42
	44.152	-19.959	24.193	43.806	-20.751	23.055

In de bruto voorziening voor te betalen schade is een opslag voor interne schadebehandelingskosten opgenomen van 6.618 (2015: 6.654). Een deel van de interne schadebehandelingskosten komt voor rekening van herverzekeraars. De netto voorziening voor interne schadebehandelingskosten bedraagt 3.749 (2015 : 3.797).

		Bruto 2015	Herverzekering 2015
	2016		
Saldo 1 januari	43.806	52.203	-29.802
Uitgekeerde schade, voorgaande periode	-7.466	-6.959	2.725
Uitgekeerde schade, huidige periode	-2.570	-3.249	842
Gemelde schade, huidige periode	13.175	14.104	-4.561
Toegevoegd aan het resultaat	-2.793	-12.293	10.045
Saldo 31 december	44.152	43.806	-20.751

16 Voorzieningen

	31 december 2016	31 december 2015
<i>Voor belastingen</i>		
Latente belasting met betrekking tot:		
Herwaardering Beleggingen	485	397
Fiscale egalisatiereserve	774	718
Materiele vaste activa	-47	-61
	1.212	1.054

Van de voorziening is het gehele bedrag van 1.212 (2015: 1054) als langlopend (langer dan één jaar) aan te merken.

17 Depots van herverzekeraars

Dit betreft schulden aan poolmaatschappijen met een looptijd langer dan een jaar. De schuld aan NMP-poolmaatschappijen en herverzekeraars is rentedragend. De andere depots zijn niet rentedragend.

	31 december 2016	31 december 2015
BAVAM-poolmaatschappijen	166	180
NMP-poolmaatschappijen en herverzekeraars	719	675
DAP-poolmaatschappijen	411	411
	1.296	1.266

Schulden

Dit betreft schulden met een looptijd korter dan 1 jaar.

18 Overige schulden

Waarborgsommen polishouders	1.495	1.364
Vennootschapsbelasting	-	35
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	388	320
Overige schulden	485	2.661
	2.368	4.380

19 Overlopende passiva

Vooruit ontvangen verzekeringspremies	1.193	1.867
Handelscrediteuren	405	792
Te betalen personeelskosten	35	422
Overig	962	725
	2.595	3.806

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

Voorwaardelijke verplichtingen

Deelname aan de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V.

Met ingang van 1 juli 2003 neemt de Vereende deel in de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (NHT). Door de NHT wordt het risico overgenomen voor terrorismeschaden van de deelnemende verzekeraars. Binnen de NHT is het risico deels verdeeld onder alle deelnemende verzekeringsmaatschappij (1e layer) en het restant bij professionele herverzekeraars en de Nederlandse Staat. Het aandeel in de 1e layer waarvoor de Vereende garant staat bedraagt 131.

Meerjarige financiële verplichtingen terzake van huur, leasing, licentie- overeenkomsten en onderhoudscontracten

Ten behoeve van de huisvesting is een huurovereenkomst aangegaan met een looptijd van 10 jaar vanaf 1 mei 2008. Vanaf 1 mei 2016 is een geïndexeerde huursom verschuldigd van 426 per jaar (prijspeil 2016).

20 Technische rekening schadeverzekering

Geboekte bruto premies

De bruto premies worden uitsluitend in Nederland gerealiseerd.

Bruto schaden

De interne schadebehandelingskosten waaronder begrepen de personeelskosten van de schadebehandelaars alsmede de aan de schadebehandeling toe te rekenen beheerskosten worden verantwoord onder de Beheers- en personeelskosten zoals opgenomen onder de Bedrijfskosten.

Technische rekening verdeeld naar schadeverzekering en inkomende herverzekering

	2016			2015		
	Schade verzekering	Inkomende herver- zekering	Totaal	Schade verzekering	Inkomende herver- zekering	Totaal
Geboekte brutopremies	21.289	1.226	22.515	19.584	1.112	20.696
Bruto verdiende premie	21.168	1.226	22.394	19.501	1.112	20.612
Bruto schaden	-10.271	-112	-10.383	-1.723	-88	-1.810
Bruto bedrijfskosten	-10.586	5	-10.581	-7.887	-27	-7.914
Saldo herverzekeringsbaten en -lasten	-2.754	-966	-3.720	-11.023	-896	-11.919
Toegerekende opbrengst beleggingen	350	1	351	513	2	515
Overige technische baten eigen rekening	422	108	529	220	32	252
Technisch resultaat	-1.671	261	-1.410	-399	135	-264

Brancheoverzicht

	Algemene aansprake- lijkheid	Brand en andere schade aan goederen	Zee, transport en lucht- vaart	Aansprake- lijkheid motor- voertuigen	Overige motor- rijtuig ver- zekeringen	Rechts- bijstand	Totaal
	2016	2016	2016	2016	2016	2016	2016
Geboekte brutopremies	10.214	2.550	-	9.089	543	119	22.515
Bruto verdiende premie	10.291	2.511	-	9.015	471	106	22.394
Bruto schaden	-7.056	-433	-20	-2.556	-263	-55	-10.383
Bruto bedrijfskosten	-4.091	-653	-	-5.488	-286	-64	-10.581
Saldo herverzekeringsbaten en -lasten	-1.579	-1.090	-	-1.027	-24	-	-3.720
Toegerekende opbrengst beleggingen	222	8	3	116	1	1	351
Overige technische baten eigen rekening	347	125	-	50	7	1	529
	-1.866	468	-17	110	-94	-11	-1.410
	2015	2015	2015	2015	2015	2015	2015
Geboekte brutopremies	9.656	2.195	-	8.250	479	116	20.696
Bruto verdiende premie	9.558	2.195	-	8.267	478	116	20.614
Bruto schaden	3.780	-612	-32	-4.737	-148	-61	-1.810
Bruto bedrijfskosten	-1.955	-572	-	-5.021	-296	-72	-7.916
Saldo herverzekeringsbaten en -lasten	-11.641	-1.018	21	745	-26	-	-11.919
Toegerekende opbrengst beleggingen	334	13	4	160	3	1	515
Overige technische baten eigen rekening	144	39	10	57	1	1	252
	220	45	3	-529	12	-15	-264

Bedrijfskosten

Acquisitiekosten

De betaalde provisie bedraagt 2.181 (2015: 1.987).

Beheers- en personeelskosten

	2016			2015		
	Technisch	Niet-technisch	Totaal	Technisch	Niet-technisch	Totaal
Salarissen(incl. kstn gedetacheerden)	2.663	4.019	6.681	2.856	3.978	6.834
Sociale lasten	354	538	892	337	508	845
Pensioenlast	329	511	840	211	347	558
Overige personeelskosten	277	287	565	322	374	696
Totaal personeelskosten	3.623	5.355	8.978	3.726	5.207	8.933
Huisvestingskosten	261	383	644	276	348	624
Kantoorkosten	403	207	610	474	295	769
Automatiseringskosten	3.227	847	4.074	1.694	996	2.690
Afschrijvingen	264	391	655	240	339	579
Algemene kosten	1.410	191	1.601	650	173	823
	9.188	7.374	16.562	7.060	7.358	14.418

Om een goed inzicht te bieden in de beheers- en personeelskosten van de Vereende die ten laste komen van de verzekeringstechnische activiteiten en de kosten die verband houden met de management- contracten worden deze verdeeld naar kosten ten laste van de technische rekening en kosten ten laste van de niet-technische rekening. De kosten die ten laste van de niet-technische rekening komen betreffen de kosten die gemaakt worden ten behoeve van de activiteiten en het management van WBF, NBM, Atoompool, NHT en de run-off activiteiten van DAP Holding N.V.

Het aantal werknemers, uitgedrukt in volledige dienstverbanden, bedraagt ultimo 2016 115 (2015: 113). Alle werknemers zijn in Nederland actief.

De beloning (inclusief pensioenkosten en sociale lasten) van de directie bedraagt 366 (2015: 587).

De directie van de Vereende bestaat per 31 december 2016 uit twee leden, welke ook functioneren als directieleden voor de organisaties waarvoor de Vereende optreedt als bestuurder.

De gezamenlijke bezoldiging van de Raad van Commissarissen bedraagt 18 (2015: nihil).

Onder de algemene kosten is 123 (2015: 100) opgenomen voor accountantskosten. Dit betreft volledig de kosten voor de controle van de jaarrekening.

21 Niet technische rekening

Baten uit managementcontracten

Totaal van de doorbelaste kosten per organisatie zijn:

	2016	2015
Stichting Waarborgfonds Motorverkeer	5.744	5.873
Nederlands Bureau der Motorrijtuigverzekeraars	1.159	1.074
Atoompool	253	219
NHT	191	177
DAP Holding N.V.	27	16
	7.374	7.359

De werkelijke door de Vereende ten behoeve van de betreffende organisaties gemaakte kosten worden doorbelast zonder risico- of winstopslag.

Resultaat beleggingen

	2016	2015
Opbrengst uit beleggingen		
Interest beleggingen	704	833
Opbrengst deelnemingen	78	56
Dividend	87	93
Interest overig	2	-3
	871	979

Gerealiseerd resultaat uit beleggingen

Koersresultaat	-	398
----------------	---	-----

Niet gerealiseerd resultaat uit beleggingen

Koersresultaat	-	-
----------------	---	---

Beleggingslasten

Intrest depots herverzekeraars	-	-
Kosten effecten	-64	-65
	-64	-65

Resultaat beleggingen

	807	1.312
--	------------------	--------------------

Toegerekende opbrengsten uit beleggingen

	2016	2015
De opbrengsten zijn als volgt in de winst- en verliesrekening verwerkt:		
Toegerekende opbrengst technische rekening	351	515
Toegerekende opbrengst aan eigen vermogen en overige voorzieningen	456	797
	807	1.312

Belastingen

De over het resultaat van het boekjaar berekende vennootschapsbelasting bedraagt -280. De effectieve belastingdruk bedraagt 29,4% (2015: 24,1%). Het nominale tarief bedraagt 25% voor het belastbare bedrag hoger dan 200 (2015: 25%) en 20% tot 200. De aanslagen tot en met 2014 zijn inmiddels vastgesteld.

Rijswijk, 11 mei 2017

De Directie

I.A. Visscher voorzitter

N.J.M. Barendse

De Raad van Commissarissen

W .H. Steenpoorte, voorzitter

S.H.A. Kernkamp

M.G. Delfos

5. Overige gegevens

5.1 Resultaatbestemming

Statutaire bepalingen inzake de resultaatbestemming

Artikel 31

- 31.1 De directie is bevoegd, onder goedkeuring van de Raad van Commissarissen, een deel van de winst te reserveren.
- 31.2 De winst, die na toepassing van lid 1 resteert, staat ter beschikking van de algemene vergadering.
- 31.3 Uitkeringen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het uitkeerbare deel van het eigen vermogen.
- 31.4 Uitkering van de winst geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
- 31.5 De algemene vergadering kan besluiten tot uitkering van interim-dividend mits aan het vereiste van het derde lid is voldaan blijkens een tussentijdse vermogensopstelling overeenkomstig het in de wet bepaalde.
- 31.6 De algemene vergadering kan met inachtneming van het dienaangaande in lid 3 bepaalde besluiten tot uitkeringen op de aandelen ten laste van een reserve die niet krachtens de wet moet worden aangehouden.

Voorstel tot resultaatbestemming

De Directie heeft met instemming van de Raad van Commissarissen besloten om het voorstel aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders voor te leggen om het resultaat over 2016 te onttrekken van de overige reserves van de vennootschap. Vooruitlopend op het besluit van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders is dit besluit verwerkt in de jaarrekening.

5.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Vergadering en de Raad van Commissarissen van de Vereende N.V.

Verklaring over de jaarrekening 2016

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Vereende N.V. op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016 van de Vereende N.V. te Rijswijk ('de vennootschap') gecontroleerd. De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- de winst-en-verliesrekening over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van de Vereende N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onze controle-aanpak

Samenvatting en context

De Vereende N.V. is een schadeverzekeraar die zich bezighoudt met het verzekeren van bijzondere risico's en het afwijken van bijzondere schades. Daarnaast houdt de Vereende N.V. zich bezig met het managen van pools en fondsen en het faciliteren van afwikkeling van buitenland schades. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de vennootschap.

Wij ontwerpen onze controle-aanpak door het bepalen van materialiteit en het identificeren en inschatten van het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de Directie subjectieve schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. In paragraaf 1.3 van de jaarrekening heeft de entiteit de schattingsposten en de belangrijkste bronnen van schattingsonzekerheid uiteengezet. Vanwege de significante schattingsonzekerheid verbonden aan de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten en de waardering van de beleggingen in participaties van beleggingsfondsen, hebben wij deze aangemerkt als kernpunten zoals uiteengezet in de paragraaf 'De kernpunten van onze controle'. Vervolgens hebben wij de toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving, aangemerkt als kernpunt vanwege het feit dat deze informatie voor het eerst gecontroleerd dient te worden.

De hoofdlijnen van onze aanpak waren als volgt:



Materialiteit

- Materialiteit: €245.000 gebaseerd op 1% van het eigen vermogen.

Reikwijdte van de controle

- We hebben in bijzonder aandacht besteed aan de automatisering.
- We hebben gebruik gemaakt van specialisten.

Kernpunten

- Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten.
- De waardering van participaties van beleggingsfondsen.
- Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen kwantitatieve grenzen voor materialiteit. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel te evalueren.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel als volgt bepaald:

Materialiteit	€245.000
Hoe is de materialiteit bepaald	1% van het eigen vermogen
De overwegingen voor de gekozen benchmark	We hebben deze, algemeen geaccepteerde, benchmark (van 1% van het eigen vermogen) toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoeften van gebruikers van de jaarrekening. Op basis daarvan zijn wij van mening dat het eigen vermogen een belangrijk kengetal is voor de financiële positie en prestaties van de vennootschap. Bij de bepaling van het percentage hebben wij in aanmerking genomen dat wij de controle van de Solvency II informatie zo inrichten dat een afwijking van maximaal 5% punten van de Solvency Capital Requirement (SCR) ratio ongedetecteerd zou kunnen blijven. Het resultaat voor belasting is als minder relevante benchmark beoordeeld gelet op het relatief lage niveau ten opzichte van de omvang van de bedrijfsactiviteiten en de balans.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de Raad van Commissarissen overeengekomen dat wij aan de Raad van Commissarissen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €12.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Omdat de bedrijfs- en financiële processen van de groep een hoge mate van automatisering kennen, is de juiste werking van de automatisering van belang voor onze controle. Daarom hebben wij in onze controle werkzaamheden uitgevoerd gericht op de effectieve werking van die interne beheersingsmaatregelen ten aanzien van de automatiseringsactiviteiten, die voor onze controle relevant waren.

Wij hebben er voor gezorgd dat de controleteams over voldoende specialistische kennis en expertise beschikken die nodig zijn voor de controle van een verzekeringsbedrijf. Wij hebben daarom actuariële en IT specialisten in ons team opgenomen.

PwC's eerste jaar als onafhankelijk accountant van de Vereende N.V.

Aangezien de controle van de jaarrekening 2016 ons eerste jaar als accountant van de Vereende N.V. betreft hebben we naast de reguliere controlewerkzaamheden additionele werkzaamheden verricht in het kader van de transitie van de voorgaande accountant naar ons. Deze werkzaamheden omvatten onder andere:

- werkzaamheden om voldoende en toereikende controle-informatie te verkrijgen ten aanzien van de openingsbalans van 1 januari 2016, inclusief overleg met de voorgaande accountant en een dossier review op het 2015 controle-dossier van de voorgaande accountant; en
- werkzaamheden om begrip te krijgen over de vennootschap en haar omgeving, inclusief de interne beheersing en IT systemen. Op basis van deze werkzaamheden hebben wij onze risicoanalyse en audit plan opgesteld en besproken met de Directie en de Raad van Commissarissen.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. De kernpunten hebben wij met de Raad van Commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

Kernpunten

Onzekerheden in de waardering van de activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten

Wij verwijzen naar toelichtingen 20 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

De berekening van activa en verplichtingen uit hoofde van verzekeringscontracten is complex en bevat significante schattingen, gebaseerd op aannames over de financiële afwikkeling van gemelde en nog niet gemelde schaden. Daarom hebben wij dit als kernpunt voor onze controle aangemerkt.

De vaststelling van de schade reservering geschiedt stelselmatig post voor post, dan wel op basis van statistische gegevens (onder andere aannames rondom verwachte uitloopresultaten op basis van schadedriehoeken), rekening houdend met nog niet gemelde schadegevallen. Bij de bepaling van de voorziening is tevens rekening gehouden met nog te maken schadebehandelingskosten. Het vaststellen van de voorziening gaat gepaard met onzekerheden, waarbij door de Directie schattingen moeten worden gemaakt. Verplichtingen voor niet betaalde schaden worden, als individuele gevallen zijn gemeld, geschat aan de hand van de schademelding. In het geval van reeds voorgevallen maar nog niet gemelde schaden, worden de verplichtingen geschat op basis van statistische analyses.

De aannames en onzekerheden hebben ook betrekking op de herverzekerde delen. De aannames berusten voor een groot deel op de oordeelsvorming van de Directie. De vennootschap heeft uitvoerige procedures en beheersingsmaatregelen om de waardering van de technische voorzieningen te bepalen, alsmede om de toereikendheid hiervan te toetsen.

Waardering van participaties van beleggingsfondsen

Wij verwijzen naar toelichting 10.2 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

De waardering van niet-beursgenoteerde beleggingen is belangrijk voor onze controle, aangezien de waardebepaling afhankelijk is van schattingen. Beleggingen in participaties worden gezien als een zogenaamde niveau 2 belegging. De participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen de ultimo boekjaar gerapporteerde en berekende intrinsieke waarde. Deze berekende intrinsieke waarde wordt ontleend aan de opgaven van de desbetreffende fondsmanagers. De Vereende heeft op de balans participaties in beleggingsfondsen zonder beursnotering met een waarde van €6,2 miljoen.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

We hebben de werking van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de waardering van de technische voorzieningen en de juistheid en volledigheid van de daartoe gebruikte basisgegevens getoetst. Wij hebben de interne procedures getoetst die zijn ingericht om de tijdige, juiste en volledige verantwoording van een schadeclaim bij binnenkomst van de schademeldingen te borgen. We hebben tevens een deelwaarneming verricht op schadereserveringen op dossierniveau. Op basis van deze werkzaamheden konden wij concluderen dat we, voor het doel van en voor zover relevant voor onze controle, op deze interne beheersingsmaatregelen konden steunen.

Onze controlewerkzaamheden bestonden verder onder andere uit het toetsen van de door de externe actuaris berekende voorziening. We hebben de deskundigheid, objectiviteit en onafhankelijkheid van deze actuaris onderzocht. Wij hebben de gebruikte veronderstellingen kritisch onderzocht, gebruikmakend van onze actuariële expertise. Hierbij hebben we met name aandacht besteed aan de statistische analyses (onder andere aannames rondom verwachte uitloopresultaten op basis van schadedriehoeken). Wij hebben ons een oordeel gevormd over de toereikendheid van de voorzieningen door het controleren van de berekeningen van de externe actuaris. Wij hebben de berekeningen geverifieerd en de door de externe actuaris gehanteerde data aangesloten met door ons getoetste basisgegevens en bronbestanden. Wij hebben hierbij geen materiele bevindingen geconstateerd.

Daarnaast hebben we de toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening gecontroleerd.

In onze analyse hebben we de waarderingmethodiek beoordeeld en vastgesteld dat deze geschikt is. De toetsing van de methodiek bestond uit aansluitingen maken met de waarderingsopgaves van fondsmanagers, het zelfstandig waarderen van deze participaties met behulp van input verkregen uit externe data leveranciers en het aansluiten met gecontroleerde jaarrekeningen. Hiermee hebben wij additionele controle-informatie verkregen over de juistheid van de opgaven van de fondsmanagers.

Kernpunten

Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving

Wij verwijzen naar toelichting 9 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

Met ingang van 2016 zijn de Solvency II bepalingen van toepassing op de Vereende. Door de Directie is een rapportageproces ingericht waarbij de benodigde informatie voor de bepaling van de kapitaalspositie wordt verzameld op basis van Solvency II regelgeving. Voor de bepaling van de kapitaalvereisten maakt de vennootschap gebruik van de standaardformule.

De Directie heeft de vereiste kapitaalniveau's onder deze regels en de ratio, toegelicht in de jaarrekening. Hiermee valt deze informatie onder de reikwijdte van onze controlewerkzaamheden. Bij de bepaling van de aanwezige kapitaalspositie en de vereiste kapitaalpositie worden een aantal belangrijke schattingselementen en waarderingsmodellen gehanteerd waarbij niet in de markt waarneembare input wordt gebruikt. De belangrijkste schattings-elementen zijn:

- Kasstromen gehanteerd bij de bepaling van de marktwaarde van de technische voorzieningen en aanspraak op herverzekeraars;
- Verwachte premie-inkomsten in het volgende jaar;
- Geprojecteerde fiscale resultaten en analyse van toekomstige realisaties.

Aangezien deze Solvency II informatie voor het eerste jaar wordt gecontroleerd en ook wordt gehanteerd in het kapitaalbeleid van de vennootschap hebben wij de controle van deze informatie als belangrijk beschouwd.

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Wij hebben de aanpassingen om te komen van de boekwaardebalans tot de bij de bepaling van het aanwezige kapitaal gehanteerde economische balans op juistheid en volledigheid getoetst. Hierbij hebben wij specifiek de parameters en aannames getoetst die zijn gebruikt om de kasstromen te bepalen die gebruikt zijn in de bepaling van de marktwaarde van de technische voorzieningen.

Met betrekking tot de vereiste kapitaalniveau's hebben we de juistheid en volledigheid van de gehanteerde invoergegevens getoetst. Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de kapitaalvereisten per risico-onderdeel zijn berekend in overeenstemming met de standaard formule volgens de Solvency II regelgeving. Hiertoe hebben wij onder andere de interne beheersingsmaatregelen rondom de data (stromen), het modellenbeheer en het calculatieproces getoetst. Daarnaast hebben wij de gehanteerde parameters getoetst aan de regelgeving en publicaties vanuit de Europese toezichthouders. Tevens hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd op de gehanteerde data en calculaties.

Wij hebben de analyse van de compensatiemogelijkheid van uitgestelde belastingen bij het optreden van een schok onderzocht waarbij de aandacht met name is uitgegaan naar de juiste toepassing van de regelgeving ten aanzien van verlies compensatie.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de toelichtingen toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Personalia;
- Bericht van de Raad van Commissarissen;
- Directieverslag;
- De overige gegevens; en
- Overzicht aandeelhouders.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn benoemd als externe accountant van de Vereende N.V. door de Raad van Commissarissen volgend een besluit van de Algemene Vergadering op 29 februari 2016. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van 1 jaar accountant van de vennootschap.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de Directie en de Raad van Commissarissen voor de jaarrekening

De Directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die de Directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de Directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De Directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 2 juni 2017

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. M.P.A. Corver RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van de Vereende N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samsenpanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de Directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaaf zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Raad van Commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de Raad van Commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de Raad van Commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijk verkeer.

